

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 1

Дисципліна ____ Українська мова

Тема заняття Види простих речень і їх відтінки значень

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Мета: повторити види простих речень та ознайомити з відтінками їх значень; розвивати вміння правильно й комунікативно доцільно висловлювати власні думки за допомогою різних видів простих речень; за допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу виховувати у студентів повагу до літературної мови й культурних надбань рідного народу. Виховувати спостережливість.

Міжпредметні зв'язки українська література, музичне мистецтво

Забезпечення заняття

Наочні посібники

Роздатковий матеріал __таблиці, картки із вправами

Технічні засоби навчання _____

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: основна Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скуратівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних. занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
1.	Організаційний момент		2 хв
2.	Мотивація пізнавальної діяльності Повідомлення теми, мети, завдання заняття		10 хв
3.	Засвоєння нового матеріалу	Бліцопитування	20 хв
3.1.	Розгляньте схему і зробіть усне повідомлення на лінгвістичну тему «Види простих речень». Наведіть приклади.		10 хв

№ етапу	Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.	Методи навчання, орг. форми виконання	Дозування часу															
	<table><tr><td rowspan="7">Просте речення</td><td>—</td><td>розповідне, спонукальне, питальне</td></tr><tr><td>—</td><td>окличне чи неокличне</td></tr><tr><td>—</td><td>односкладне чи двоскладне</td></tr><tr><td>—</td><td>поширене чи непоширене</td></tr><tr><td>—</td><td>повне чи неповне</td></tr><tr><td>—</td><td>ускладнене чи неускладнене</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table>	Просте речення	—	розповідне, спонукальне, питальне	—	окличне чи неокличне	—	односкладне чи двоскладне	—	поширене чи непоширене	—	повне чи неповне	—	ускладнене чи неускладнене				
Просте речення	—		розповідне, спонукальне, питальне															
	—		окличне чи неокличне															
	—		односкладне чи двоскладне															
	—		поширене чи непоширене															
	—		повне чи неповне															
	—		ускладнене чи неускладнене															
4.	Розширення й поглиблення синтаксичного матеріалу																	
4.1	Перепишіть, підкресліть члени речення, визначте вид простого речення. 1. Смаглява ніч в колисці гір гойдала місяця малого (Д. Павличко). 2. І чути плач землі моєї (Д. Павличко). 3. Благослови, моя кохана, у скронях схований вогонь (Д. Павличко). 4. Яке то щастя — свій народ у світлі бачити! (Д. Павличко). 5. Обійми. Сльози. Пригощання. Спів. Розмови тихі. Зорі-подарунки. Пісні прощальні. Братні поцілунки (Д. Павличко). 6. Тризубом націоналізму прохромили душу мою. (І. Драч). 7. Зроблено дуже мало, майже нічого (Д. Павличко). 7. Не згасне шлях від маминого серця до серця України крізь віки (Д. Павличко). 9. Літо. Свято. В місті тиша (Б. Олійник). 10. Хліб-сіль їж, а правду ріж (Народна творчість). 11. Побувайте в нас на луговині у весняний погожий день (А. Малишко).	Відкритий мікрофон	30 хв															
4.2	Доповніть таблицю власними прикладами.	Робота з таблицями	5 хв															
4.3	Прочитайте виразно речення. Проаналізуйте граматичні засоби оформлення питальних речень (інтонація, питальні слова, порядок слів). Визначте серед них власне-питальні та риторичні речення.		5 хв															
4.4	Охарактеризуйте спонукальні речення за семантикою спонукування (наказ, прохання, застереження, протест, бажання, згода, дозвіл, заклик до дії тощо).		5 хв															

5	Підсумок заняття		3 хв
6	Домашнє завдання Навести 10 прикладів риторичних запитань з художньої літератури.		

Завдання додому (самостійна робота) Повторіть теоретичні матеріали.
Виконайте вправу за підручником

Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 2

Дисципліна __Українська мова

Тема заняття Пунктограми у простому реченні

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Мета закріпити знання студентів про основні пунктограми у простому реченні; з'ясувати рівень засвоєння ними вказаної теми; розвивати логічне мислення, пам'ять, формувати вміння використовувати здобуті знання на практиці, навички самостійної роботи, виховувати у студентів повагу до літературної мови й культурних надбань рідного народу.

Міжпредметні зв'язки українська література, музичне мистецтво

Забезпечення заняття

Наочні посібники

Роздатковий матеріал __картки із завданнями

Технічні засоби навчання _____

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: **основна** Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скуратівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

№ етапу	Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних. занять, вправ, контрольних завдань та ін.	Методи навчання, орг. форми виконання	Дозування часу
1.	Організаційний момент		2 хв
2.	Мотивація пізнавальної діяльності Повідомлення теми, мети, завдання заняття		10 хв
3.	Відтворення теоретичних відомостей.	Бесіда	20 хв

	1) В яких випадках ставиться і коли не ставиться кома між однорідними членами речення? Наведіть приклади. 2) Як ставляться розділові знаки у реченні з узагальнюючим словом перед однорідними членами? З узагальнюючим словом після однорідних членів? Наведіть приклади. 3) Який розділовий знак може ставитися між підметом і присудком? Наведіть приклад речення з тире між підметом та іменним складеним присудком з опущеним дієсловом-зв'язкою.		
№ етапу	Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.	Методи навчання, орг. форми виконання	Дозування часу
4	Засвоєння нового матеріалу		15 хв
4.1.	Диктант із коментуванням. Багато, ой як багато прекрасних місць є на білім світі, на нашій Україні! Вони зачаровують, хвилюють душу, бентежать уяву. Та найпрекраснішою залишиться мила й дорога серцю мала батьківщина. Для мене це — невеличке, мальовниче, в розкішній зелені сільце. Звісно, воно не дало вітчизні геніїв. Сини її не вписали свої імена на скрижалях перебірливої бабусі історії, вславивши цим село. Та було і є воно плодовитим на звичайнісіньких хліборобів. їхньою працею село й живе попри всі соціальні потрясіння. (За М. Красуцьким)	Виконання вправ	10 хв
4.2	Самостійна робота. Переписати, розставляючи пропущені розділові знаки (подаємо текст без їх вилучення) та знімаючи ризик.		
4.3	Перевірка самостійної роботи		
5	Розширення й поглиблення синтаксичного матеріалу		
5.1	Проведення тестування.	Тестові завдання	30 хв
6	Підсумок заняття		3 хв

Завдання додому (самостійна робота)
Виконайте вправу за підручником

Повторіть теоретичні матеріали.

Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 3

Дисципліна _____ **Українська мова**

Тема заняття Ділові папери. Інформаційні документи. Протокол

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Мета ознайомити студентів з основними вимогами до оформлення протоколу як документа офіційно-ділового стилю (його структурою і мовним оформленням); розвивати мовленнєво-комунікативні вміння складати протоколи відповідно до комунікативного завдання; виховувати любов до рідної мови, пізнавальний інтерес. виховувати у студентів повагу до літературної мови й культурних надбань рідного народу.

Міжпредметні зв'язки українська література, музичне мистецтво

Забезпечення заняття

Наочні посібники

Роздатковий матеріал __ картки із завданнями

Технічні засоби навчання проектор, пам'ятка «Як оформляти протокол»

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: основна Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скуратівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

№ етапу	Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних. занять, вправ, контрольних завдань та ін.	Методи навчання, орг. форми виконання	Дозування часу
1.	Організаційний момент		2 хв
2	Актуалізація опорних знань учнів. — Основна функція офіційно-ділового стилю — ... — Обставини мовлення — ... — Сфера вживання офіційно-ділового стилю — ... — Загальні ознаки — офіційність, ... — Мовні ознаки, притаманні текстам офіційно-ділового стилю, — ...	Експрес-опитування.	
3	Мотивація пізнавальної діяльності Повідомлення теми, мети, завдання заняття		10 хв
4.	Розвиток неперервної пошукової пізнавальної активності	Робота в мікрогрупах	20 хв
№ етапу	Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.	Методи навчання, орг. форми виконання	Дозування часу
5	Сприйняття і засвоєння нового матеріалу		15 хв
5.1.	Протокол — це документ, у якому фіксуються перебіг і результати роботи нарад, засідань, зборів тощо. У протоколі відображаються всі виступи з питань, що розглядали, і рішення, прийняті в результаті обговорення. За обсягом інформації протоколи бувають трьох видів: 1) стислі (записують питання, які обговорювали, прізвища доповідачів, прийняті рішення); 2) повні (стисло записують виступи доповідачів, інших осіб, що беруть участь в обговоренні питання); 3) стенографічні (дослівно фіксують увесь перебіг засідання).	Пояснення викладача	10 хв
6	Виконання вправ на закріплення вивченого.	Дослідження-переклад	
6.1	Перекладіть українською мовою. Вносить в протокол, заслушать доклад, общее собрание, действующий закон, доводит до сведения, сделать заключение, заключительное слово, выносит решение, в заключение необходимо отметить, решать в один голос. (Вписувати до протоколу; заслухати доповідь; загальні збори; чинний закон; доводити до відома; зробити висновок; кінцеве слово; вирішувати (ухвалювати постанову); наприкінці треба (слід) відзначити; ухвалювати одноголосно).		

6.2	Навчальне редагування. — Проаналізуйте фрагменти протоколів. Відредагуйте речення, пояснивши характер помилок. 1. Така огорожа не забезпечувала випадків крадіжок. Це було виявлено охоронцями. Прийняті міри. 2. Розглядалися учні Книш та Петренко, які несвоєчасно з'являються на заняття у неохайному вигляді. 3. Силами активу був придбаний тенісний стіл. Його відремонтували і при допомозі адміністрації він працює непогано. 4. СЛУХАЛИ: Про виконання плану ремонту школи, так як літо на носу, а графік ремонту сорван. 5. Для утримання нормальної температури у всіх класних кімнатах школи поставити ртутні градусники.		
6.3	— Дотримуючись основних вимог пам'ятки, складіть протоколи за варіантами відповідно до порядку денного.	Творча робота	30 хв
7	Підсумок заняття Для мене на занятті найцікавішим (найскладнішим) було...	Інтерактивна вправа «Незакінчене речення».	3 хв

Завдання додому (самостійна робота) Скласти протокол засідання гуртка юних мовознавців.

Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 11

Дисципліна _____ **Українська мова**

Тема заняття Ділові папери. Інформаційні документи. Звіт

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Мета повторити та узагальнити знання студентів про особливості офіційно-ділового стилю, ознайомити з правилами складання звіту про виконану роботу; формувати вміння складати ділові папери, розвивати мовленнєво-комунікативні вміння, логічне мислення, збагачувати словниковий запас; виховувати самостійність, повагу до рідної мови, її краси та багатства.

Міжпредметні зв'язки українська література, музичне мистецтво

Забезпечення заняття

Наочні посібники підручник, зошит, зразки ділових паперів

Роздатковий матеріал _____

Технічні засоби навчання _____

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: **основна** Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скуратівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

№ етапу	Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних. занять, вправ, контрольних завдань та ін.	Методи навчання, орг. форми виконання	Дозування часу				
1.	Організаційний момент		2 хв				
2	Мотивація пізнавальної діяльності Повідомлення теми, мети, завдання заняття Мова офіційна дуже відрізняється від загальноновживаного мовлення, вона володіє сукупністю мовленнєвих фактів, що служать для того, щоб у точних та безособових формулах виражати обставини, які накладає на людину життя в суспільстві, починаючи з нотаріальних актів та закінчуючи статтями конституції. Шарль Баллі (французький мовознавець)		10 хв				
№ етапу	Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.	Методи навчання, орг. форми виконання	Дозування часу				
3	Сприйняття і засвоєння нового матеріалу						
3.1	• Заповніть праву частину таблиці «Ознаки офіційно-ділового стилю» <table><tr><td>Лексичні</td></tr><tr><td>Граматичні</td></tr><tr><td>Синтаксичні</td></tr><tr><td>Мовленнєві</td></tr></table>	Лексичні	Граматичні	Синтаксичні	Мовленнєві	Робота з таблицею	20 хв
Лексичні							
Граматичні							
Синтаксичні							
Мовленнєві							
3.2	• Прочитайте текст. Зробіть тематичні виписки з питання «Реквізити звіту про викопану роботу». Звіт — це службовий документ, що містить повідомлення про діяльність особи чи організації або її підсумок, виконання дорученої роботи, справи. Звіт може мати вигляд зв'язного тексту або наведення цифрових даних. Складають звіт за детальним планом, у якому відображено загальну характеристику роботи, аналіз її позитивних та негативних сторін, роблять висновки, дають оцінку	Читання мовчки	10 хв				

	зробленому, а також вносять пропозиції, спрямовані на покращення в майбутньому діяльності того, хто звітує. Форма звіту про виконану роботу має такі реквізити: 1) заголовок з зазначенням того, хто про що звітує та за який проміжок часу; 2) дата (зазначають дату написання) 3) текст звіту: вступ, у якому перераховують обсяг роботи, що був передбачений планом, опис виконаної роботи, позитивних та негативних фактів, методи, шляхи розв'язання проблем; 3) підпис автора чи відповідального за роботу колективу (За Л.Н. Діденко).		
3.3	• Проаналізуйте текст. Назвіть реквізити звіту. Зверніть увагу на мовне оформлення офіційного паперу.	Аналіз-спостереження	15 хв
4	Виконання вправ на закріплення вивченого.		
4.1	• Об'єднайтеся в пари і складіть звіт про виконання якогось індивідуального чи колективного завдання, доручення про екскурсію тощо.	Робота в парах	
4.2	• Прочитайте текст. Зробіть із нього виписки з питань	Робота з текстом	30 хв
5	Підсумок заняття Для мене на занятті найцікавішим (найскладнішим) було...	Інтерактивна вправа «Незакінчене речення».	3 хв

Завдання додому (самостійна робота) Доопрацювати складені ділові папери з урахуванням виявлених помилок..

Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 4

Дисципліна Українська мова

Тема заняття СКЛАДНЕ РЕЧЕННЯ, ЙОГО РІЗНОВИДИ

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Дидактична формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості. розуміти суть понять «синтаксична норма», «синтаксичне керування», «синтаксична помилка»; усвідомлювати важливість уміння користуватися засобами мовного вираження; уміти граматично правильно поєднувати слова в реченнях і словосполученнях; аналізувати в тексті й реченнях приклади порушення синтаксичної норми; висловлювати припущення про взаємозв'язок синтаксичної норми і чіткості, логічності, ясності тексту; демонструвати готовність до написання оригінальних текстів; здатність до публічного виступу; жвавий інтерес до мови; упевненість у результатах своєї роботи.

Виховна мета виховувати любов до рідної мови. Виховувати спостережливість.

Міжпредметні зв'язки українська література, музичне мистецтво

Забезпечення заняття

Наочні посібники підручник, зошит

Роздатковий матеріал __тестові завдання

Технічні засоби навчання _____

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: основна Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скурятівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування час</i>
1.	Організаційний момент		2 хв
2.	Актуалізація опорних знань Прочитайте уривок тексту Мирослава Дочинця «Збирання попелинок». Які поради мудреців вас найбільше вразили й чи є вони суголосними з вашими думками? Можливо, ви надихнулися і можете сформулювати і свою пораду ровесникам у подібному стилі?		10 хв
2.1.	Перепишіть написаний на дошці текст, членуючи його на речення та вставляючи пропущені букви й розділові знаки. Укажіть прості й складні речення. Микола Терещенко український землевласник з-під Лохвиці що на Полтавщині відомий у світі цукровий магнат нащадок давнього козацького роду що брав початок від старшини Терешка котрий зміг ро.б..гатіти з шаблі та участі в походах Микола Іванович володів багатьма цукроварнями на сході України і торгував цукром не л..ше в Росії а й за кордоном каву з цукром Терещенка залюбки п..ли в англійських кав'ярнях французьких кафе та німецьких бістро.		15 хв
<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
3.	Повідомлення теми, мети, завдань заняття		5 хв
4.	Засвоєння нового матеріалу		10 хв
4.1.	Уважно прочитайте речення і знайдіть огріхи в побудові їх: Перше, на чому я хочу зупинитися,— це на підготовці студентів до практичних занять. Лектор довго говорив про шляхи подолання кризи в економіці, і це мало цікавило аудиторію. Дерева в лісі стоять сірі, а ялини своїм убранням приваблюють зір. (Тут неправильно приєднано іменний присудок до підмета і виходить: «Перше — це на підготовці студентів до практичних занять». Треба: Перше — це підготовка студентів до практичних	Бесіда	10 хв

	занять. Отже, усе речення має звучати так: Перше, на чому я хочу зупинитися,— це підготовка студентів до практичних занять.)		
5.	Закріплення нового матеріалу		5 хв
5.1.	Визначте тип речення «Я несла тобі тепло у жменьці, а у тебе — дров сухих дровник» (Г. Турелик): А просте неускладнене; Б просте ускладнене; В складне сполучникове; Г складне безсполучникове.	Тестові завдання	10 хв
5.2.	Крок до успішного складання ЗНО		10 хв
5.3.	Прочитайте речення <i>Лише частина студентів ... опанувати правила вимови ..., хоч Оксана Семенівна, як досвідчений викладач, ... цій темі чимало часу</i> . Граматично правильним є варіант послідовного заповнення пропусків А змогли, важкими французькими звуками, приділила Б змогла, важкими французькими звуками, приділив В змогли, важких французьких звуків, приділив Г змогли, важкими французькими звуками, приділила Д змогла, важких французьких звуків, приділила	Тестові завдання	10 хв
6.	Підсумок заняття Сьогодні на занятті я дізнався (лася), що... Здобуті знання мені знадобляться, щоб...	Відкритий мікрофон	3 хв

Завдання додому (самостійна робота) Повторіть теоретичні матеріали.

Виконайте вправу за підручником.

Складіть коротку промову про те, чому не потрібно боятися помилок у навчанні чогось нового.

Будьте переконливими.

Викладач _____ Галабуда Л.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 5

Дисципліна Українська мова

Тема заняття СКЛАДНОСУРЯДНЕ РЕЧЕННЯ

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Навчальної - формувати вміння здобувати інформацію з різноманітних джерел (словників, правопису), уміння і бажання організовувати свою працю для досягнення успішного результату.

Мовної – підвищувати орфографічну і пунктуаційну грамотність, мовну культуру, що є основою комунікативної компетенції школярів.

Комунікативної (мовленнєва) –формувати вміння редагувати речення, уміння впливати на співбесідника, володіння лексичним запасом, вступати в спілкування, підтримувати його;

Соціальної – уміння адаптуватись і визначати особисті цілі, уміння застосовувати набуті знання з мови для отримання обраного фаху.

Загальнокультурна – уміння аналізувати і оцінювати досягнення національної культури.

Інформаційної – уміння використовувати джерела інформації, зокрема ІКТ, для власного розвитку, опрацювання, систематизація і передача матеріалу, оперувати технологіями та знаннями, що задовольняють потреби суспільства.

Міжпредметні зв'язки українська література

Забезпечення заняття

Наочні посібники підручник, зошит

Роздатковий матеріал __тестові завдання ,картки із завданнями

Технічні засоби навчання _____

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: основна Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скурятівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування час</i>
1.	Організаційний момент		2 хв
2.	Актуалізація опорних знань Прочитайте епіграф В. Симоненка	Колективна робота	10 хв
2.1.	Здається, що ми вже багато чого знаємо про складносурядне речення, його види, засоби зв'язку і смислові відношення між його частинами. Але ми маємо підсумувати наші знання, осмислити їх .Отож давайте сформулюємо цілі нашого заняття. - Що ж ви очікуєте від сьогоднішнього заняття? -Продовжіть , будь ласка, речення «Я хочу звернути увагу на...» (відповіді студентів) -Цілі визначені, тому вважаю, настав час проявити свої знання і вміння на практиці.	«Незакінчене речення»	15 хв
<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
3.	Повідомлення теми, мети, завдань заняття		5 хв
4.	Засвоєння нового матеріалу		10 хв

4.1.	Речення Дівчина троянди поливала і кудись 1 котилась хмар навала і сміялась осінь за вікном. 2 Ще мить і сад загубить пишну вроду. 3 За селом знов шелестіли хліба і пахло полином. Вітерець легенький дмухнув поблизу у 4 траві засюрчали коники а десь далеко у траві шелестів перепел. Наявність розділового знаку Так ні Робота в парах з картками. 10 хв		
5.	Закріплення нового матеріалу		5 хв
5.1.	Прочитайте речення. - з'ясуйте правильність його оформлення. - поясніть розстановку розділових знаків. - накресліть схему речення, дайте йому характеристику.	Пунктуаційний практикум «Влови помилку».	10 хв
5.2.	Крок до успішного складання ЗНО		10 хв
5.3.	- З'єднайте частини речень. - Запишіть утворені речення. - Визначте смислові зв'язки між ними . - Чи всі речення стосуються вивченої теми? Доведіть свою думку.	Дослідження – відновлення.	10 хв
5.4.	Творча робота	Складання сенканів	
6.	Підсумок заняття Сьогодні на занятті я дізнався (лася), що... Здобуті знання мені знадобляться, щоб...	Відкритий мікрофон	3 хв

Завдання додому (самостійна робота) Повторіть теоретичні матеріали.

Виконайте вправу за підручником.

Складіть коротку промову про те, чому не потрібно боятися помилок у навчанні чогось нового.

Будьте переконливими.

Творча робота. Складання сенканів.

- підводячи підсумок вивченому, а також намагаючись передати враження від заняття складіть сенкан на тему «Мова» або «Речення».

- нагадую вам , що

Слово «сенкан» походить від французького слова «п'ять» і позначає вірш у п'ять рядків.

1-й рядок має містити слово, яке позначає тему , найчастіше це іменник.

2-й рядок — це опис теми, який складається з 2-х слів , як правило, два прикметники.

3 -й рядок визначає дію, пов'язану з темою і складається з 3 дієслів.

4-й рядок є фразою, яка складається з 4-х слів і виражає **ставлення до теми, почуття з приводу обговорюваного.**

Останній рядок складається з одного слова; у ньому висловлюється сутність теми, ніби робиться підсумок.

Слова не повинні повторюватися і бути спільнокореневими.

-наприклад, я про вас, своїх талановитих студентів, хочу сьогодні сказати , давши оцінку вашій роботі і на занятті , і взагалі...

Студенти.

Талановиті, завзяті.

Працюють, дізнаються, надихають.

Багато ідей – мало часу.

Дослідники!

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 6

Дисципліна Українська мова

Тема заняття СКЛАДНОПІДРЯДНЕ РЕЧЕННЯ

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Мета: дати студентам наукове поняття про складнопідрядне речення (СПР), з'ясувати відмінності між сполучниками і сполучними словами, розвивати вміння знаходити СПР у тексті, визначати головну і підрядну частини, розвивати творчі вміння моделювати складнопідрядні речення відповідно до мети та обставин спілкування й використовувати їх у текстах; прищеплювати любов і повагу до українського слова, сприяти усвідомленню загальнолюдських цінностей. виховувати культуру мовлення, сприяти вихованню естетичного сприйняття природи.

Міжпредметні зв'язки українська література

Забезпечення заняття

Наочні посібники підручник, зошит

Роздатковий матеріал __тестові завдання ,картки із завданнями

Технічні засоби навчання _____

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: **основна** Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скурятівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних. занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування час</i>
1.	Організаційний момент Коли усміхнутися перехожому – він усміхнеться у відповідь. Коли усміхнутися небу і сонцю – розійдуться хмари, коли усміхнутися Всесвіту – станеться щось казкове. Усміхніться один одному вустами, очима, долонями, серцями. Чого ви сподіваєтеся від заняття? (Відповіді студентів).	Прийом «Усмішка».	2 хв
2.	Актуалізація опорних знань Правильно наголошуй слова. Болотистий, бородавка, забавка, кидати, решето, граблі, допізна, курятина, низина, вимова, випадок, виразний, ворота, донька, дочка, навчання, чорнозем, чорнослив, русло,	«Ланцюжок».	10 хв

	нехворощ, жалюзі, фольга, синява, подруга, чарівний, шовковий, вірші, гущавина, кулінарія, йогурт. Значення якого слова ви не можете пояснити? (Звернення до тлумачного словника чи мережі Інтернет).		
№ етапу	Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.	Методи навчання, орг. форми виконання	Дозування часу
3.	Повідомлення теми, мети, завдань заняття		5 хв
4.	Засвоєння нового матеріалу Прочитайте з дошки речення. Укажіть, що спільного й відмінного є між частинами речень. Сформулюйте висновок. 1. Прийшов друг, і ми почали спілкуватися. 2. Прийшов друг – ми почали спілкуватися	Дослідження-порівняння з елементами аналізу	10 хв
4.1.	-Подумайте і визначте, чи є в поданих реченнях розділові знаки, якщо є, то які? -Обґрунтуйте свою відповідь, використовуючи правила на вживання розділових знаків.	Робота в парах з картками.	10 хв
4.2	Ознайомтеся зі зразками соціальної реклами. У якому прикладі думку висловлено за допомогою складнопідрядного речення. Спробуйте передати зміст усіх плакатів складнопідрядними реченнями. (Усно).	Робота в парах	5 хв
5.1.	Прочитайте речення. - з'ясуйте правильність його оформлення. - поясніть розстановку розділових знаків. - накресліть схему речення, дайте йому характеристику.	Пунктуаційний практикум «Влови помилку».	10 хв
5.2.	Крок до успішного складання ЗНО Працюючи в парах, змодельуйте й запишіть народні вислови; увідоповідніть частини речень із правого та лівого стовпців 1. Людина без друзів, ... А. ... що його в житті чекає. 2. То добрий гість, ... Б. ... то мохом поросло. 3. Не доженеш конем те, ... В. ... що дерево без коріння. 4. Що було, ... Г. ... що запізниш одним днем. 5. Ніхто не знає, ... Д. ... що мало їсть. Е. ... що на серці в себе мати.	Робота в парах	10 хв

5.3.	Прочитайте й запам'ятайте правопис слів. Складіть складнопідрядне речення з одним чи кількома словами за схемами. 1 ряд - [...], (...). 2 ряд - [...], (...), [...]. 3 ряд - (...), [...]. Навіки, навприсядки, по-дитячи, по-заячи, по-людськи, поночі, по-християнськи, почасти, тричі, уночі, будь-коли, казна-хто, тишком-нишком, де-не-де, куди-небудь, як-не-як, коли-не-коли, деінде, деколи, до вподоби, на жаль, зроду-віку, спідлоба.	Дослідження-конструювання Робота в парах	10 хв
6.	Підсумок заняття Сьогодні на занятті я дізнався (лася), що... Здобуті знання мені знадобляться, щоб...	Відкритий мікрофон	3 хв

Завдання додому (самостійна робота) Повторіть теоретичні матеріали.

Виконайте вправу за підручником.

Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 7

Дисципліна Українська мова

Тема заняття Безполучникове складне речення

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Мета: визначити безполучникові складні речення як окремий тип складного речення; з'ясувати специфіку будови і смислові зв'язки у безполучниковому реченні; відрізнити безполучникові складні речення від інших складних речень; правильно інтонувати безполучникові складні речення; правильно розставляти розділові знаки у безполучникових складних реченнях; правильно вживати безполучникові складні речення у мовленні.

Міжпредметні зв'язки українська література

Забезпечення заняття

Наочні посібники схеми, таблиці, посібники „Складні речення”, різнокольорові картки.

Роздатковий матеріал __тестові завдання ,картки із завданнями

Технічні засоби навчання відео – та аудіо – матеріали

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: основна Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скурятівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування час</i>
1.	Організаційний момент Коли усміхнутися перехожому – він усміхнеться у відповідь. Коли усміхнутися небу і сонцю – розійдуться хмари, коли усміхнутися Всесвіту – станеться щось казкове. Усміхніться один одному вустами, очима, долонями, серцями. Чого ви сподіваєтеся від заняття? (Відповіді студентів).	Прийом «Усмішка».	2 хв
2.	Актуалізація опорних знань Які речення називаються складними? Навести приклади. Які типи складних речень ви знаєте? Які типи складних речень ми вже розглянули на попередніх заняттях? (Складносурядні і складнопідрядні) Ознаки цих речень ми зараз повторимо.	Мозковий штурм	10 хв
<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
3.	Повідомлення теми, мети, завдань заняття		5 хв
4.	Засвоєння нового матеріалу Переходимо до практичних завдань заняття, які ви будете виконувати в групах. Кожен з вас вдома розглядав певне питання. Всі ви маєте карточки різного кольору. Зараз прошу вас об'єднатися за кольором карточки в „домашні групи” і обмінятися зібраною інформацією. Після обговорення завдання групи, ви повинні скласти опорну схему, яку ви запропонуєте іншим групам.	Ажурна пилка. Метод „Навчаючи – учусь”(„Кожен учить кожного”)	10 хв
4.1.	Зверніть увагу на схему „Безсполучникове складне речення”. Які речення називаються безсполучниковими?	Мозковий штурм	10 хв

	Які смислові відношення існують між простими реченнями у безсполучниковому складному? Які розділові знаки вживаються між частинами безсполучникових складних речень? Пригадайте інтонування розділових знаків.		
4.2	Дослідження смислової і стилістичної ролі безсполучникових складних речень. Скажіть, до якого стилю належать наведені поетичні рядки?Сьогодні ви мали змогу працювати з текстами публіцистичного, наукового і художнього стилів. Завдання: Сформулюйте власну гіпотезу щодо стилістичної функції безсполучникового складного речення.	Робота в парах	5 хв
4.3.	Розвиток творчої рефлексії. Завдання: переглянувши відеофільм „Києве мій”, скласти титри до кадрів фільму, вживаючи безсполучникові складні речення.	Творче завдання.	10 хв
5	Крок до успішного складання ЗНО	Тестові завдання	10 хв
6.	Підсумок заняття Сьогодні на занятті я дізнався (лася), що... Здобуті знання мені знадобляться, щоб...	Відкритий мікрофон	3 хв

Завдання додому (самостійна робота) доберіть 10 прислів'їв, що являють собою безсполучникові складні речення;складіть зв'язну розповідь на тему «Безсполучникові складні речення».У розповіді використовуйте власні приклади.

Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 8

Дисципліна Українська мова

Тема заняття ЛОГІЧНІ ПОМИЛКИ В СКЛАДНИХ РЕЧЕННЯХ

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Дидактична формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості. розуміти суть понять «синтаксична норма», «синтаксичне керування», «синтаксична помилка», «логічна помилка»; усвідомлювати важливість уміння користуватися засобами мовного вираження; уміти граматично правильно поєднувати слова в реченнях і словосполученнях; аналізувати в тексті й реченнях приклади порушення синтаксичної норми; висловлювати припущення про взаємозв'язок синтаксичної норми і чіткості, логічності, ясності тексту; демонструвати готовність до написання оригінальних текстів; здатність до публічного виступу; жвавий інтерес до мови; упевненість у результатах своєї роботи.

Виховна мета виховувати любов до рідної мови. Виховувати спостережливість.

Міжпредметні зв'язки українська література

Забезпечення заняття

Наочні посібники підручник, зошит

Роздатковий матеріал __ картки із завданнями

Технічні засоби навчання _____

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: **основна** Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скурятівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування час</i>
1.	Організаційний момент		2 хв
2.	Актуалізація опорних знань		10 хв
2.1.	Назвіть три основні способи поєднання структурних одиниць складного речення (інтонація, сполучники та сполучні слова) Інтонація — важливий елемент будь-якого речення, але особливу роль вона відіграє в побудові складних речень. Існує три типи інтонацій: • Переліку: <i>Минають дні, минають ночі, Минає літо... {Т. Шевченко}.</i> • Протиставлення: <i>Учора се була казка — сьогодні дійсність {М. Коцюбинський}.</i> • Пояснення: <i>День обіцяє бути погожий: на небі ні хмариночки, ні плямочки {Панас Мирний}.</i> 1. Яких типів бувають сполучники?		10 хв
<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
3.	Повідомлення теми, мети, завдань заняття		5 хв
4.	Засвоєння нового матеріалу		10 хв
4.1.	Визначте тип речень: 1. Людині треба, щоб її робота залишилася після неї жити (Ю. Яновський).		10 хв

	2. Нація, котра мислить про світ і про себе в ньому категоріями позиченої мови, неминуче мислить несамотійно (<i>О. Забужко</i>).		
4.2.	Визначте тип речень: 1. Людині треба, щоб її робота залишилася після неї жити (<i>Ю. Яновський</i>). 2. Для того щоб сміх перевернув світ, точкою опори має бути власне серце (<i>Є. Дудар</i>). 3. Де кров текла козацькая, трава зеленіє (<i>Т. Шевченко</i>).		10 хв
5.	Закріплення нового матеріалу		10 хв
5.1.	Прочитайте текст Мирослава Дочинця. У чому, на вашу думку, автор бачить гармонію, якої прагне навчитися людина? Спробуйте продовжити, дотримуючись авторського стилю. ДИВИСЯ... Хочеш побачити себе — не дивися в дзеркало. Дивися в очі тих, хто дивиться на тебе. Дивися в душу тих, хто з тобою. Дивися на птахів — вони летять проти вітру. Дивися на риб — вони не бояться потонути.		10 хв
5.2.	Крок до успішного складання ЗНО		5 хв
5.3.	Робота над лексичними помилками		5 хв
6.	Підсумок заняття Сьогодні на занятті я дізнався (лася), що... Здобуті знання мені знадобляться, щоб...	Відкритий мікрофон	3 хв

Завдання додому (самостійна робота) Повторіть теоретичні матеріали. Виконайте вправу за підручником.

Викладач _____ Галабуда Л.

Робота над лексичними помилками

а між тим	а тим часом, проте, а в тім, насправді
без всякого сумніву	без ніякого сумніву, нічого і казати
без толку	без пуття

без усяких засобів до життя	Без ніяких, жодних засобів
беушне обладнання	уживане обладнання
біля двісті	близько двохсот (але біля хати)
більша половина	більша частина
більше 3-х років	більше як три роки, понад три роки
більше всього	понад усе, найбільше, більше за все
більше року	понад рік
більше того(мало того)	навіть більше, ба більше, ще більше
більше чим досить	(аж) задосить

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 9

Дисципліна Українська мова

Тема заняття **ПУНКТОГРАМИ ПРИ ВІДОКРЕМЛЕНИХ
ДРУГОРЯДНИХ ЧЛЕНАХ РЕЧЕННЯ**

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Мета: закріпити, узагальнити і систематизувати знання, вміння і навички з теми заняття; вдосконалити пунктуаційну грамотність студентів; розвивати

гнучкість логічного мислення та культуру мовлення; виховувати поважливе ставлення до старшого покоління.

Міжпредметні зв'язки мова і література, українська і російська мови.

Забезпечення заняття

Наочні посібники схеми, таблиці, посібники

Роздатковий матеріал __тестові завдання ,картки із завданнями

Технічні засоби навчання відео – та аудіо – матеріали

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: основна Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скуратівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування час</i>
1.	Організаційний момент Коли усміхнутися перехожому – він усміхнеться у відповідь. Коли усміхнутися небу і сонцю – розійдуться хмари, коли усміхнутися Всесвіту – станеться щось казкове. Усміхніться один одному вустами, очима, долонями, серцями. Чого ви сподіваєтеся від заняття? (Відповіді студентів).	Прийом «Усмішка».	2 хв
2.	Актуалізація опорних знань - Що значить відокремлення членів речення? - Які члени речення бувають відокремленими? - Які загальні умови відокремлення другорядних членів речення?	Бліцопитування	10 хв
<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
3.	Повідомлення теми, мети, завдань заняття		5 хв

4.	Узагальнення і систематизація навчального матеріалу		10 хв
4.1.	► Запишіть. Визначте відокремлені члени речення. Поясніть пунктуацію при них. 1. Життя, молоде і зелене, шумить і бушує кругом. 2. Я поглядом, повним любові й тепла, на крихітку рідну дивився (В. Со-сюра). 3. Життям і канчуками вчений, він загнаний на самий низ, останній гривеник Шевченку на перший пам'ятник приніс (Б. Олійник). 4. Дмитрик, восьмилітній хлопчик, вискочив з буйної низенької хати (М. Коцюбинський). 5. Зять, Віктор, працює товарознавцем на складі госптоварів (Ю. Мушкетик). 6. Ніхто про це не знав, окрім купки вірних козаків (Марко Вовчок). 7. Він захитався і, нічого перед собою не бачачи, кинувся товаришеві на допомогу. 8. Над комишами ще нижче, ніж учора, спускалось олив'яне небо (М. Коцюбинський).	Пояснювальний диктант	10 хв
4.2	► Прочитайте приклади на різні правила відокремлення другорядних членів речення (I — означення, II — прикладка, III — обставина, IV — додаток). Поясніть розділові знаки. З кожного розділу випишіть речення, в яких би ви припустилися пунктуаційної помилки. Підкресліть відокремлені члени речення.	Тренувальні вправи	5 хв
4.3.	► Прочитайте речення. Визначте відокремлені члени речення в російській мові. Порівняйте способи їх вираження та пунктуацію при них у двох близькоспоріднених мовах. 1. Человек, вооружённый знаниями, непобедим (М. Горький). 2. Люблю берёзку русскую, то светлую, то грустную (А. Пушкин). 3. По лугам набродившись за день, я, усталый, прилёг под согом (Н. Рыленков). 4. Над городом повис низкий, густой туман, пахнувший сыростью и хвоей (С. Баруздин). 5. Может быть, уединение нужно время от времени всем людям, особенно писателям (К. Паустовский).	Спостереження-зіставлення	10 хв
5	Крок до успішного складання ЗНО	Тестові завдання	10 хв
6.	Підсумок заняття Сьогодні на занятті я дізнався (лася), що... Здобуті знання мені знадобляться, щоб...	Відкритий мікрофон	3 хв

Завдання додому (самостійна робота) складіть таблицю на тему: «Відокремлені другорядні члени речення» (дібрати приклади)

.Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 13

Дисципліна **Українська мова**

Тема заняття **Пряма й непряма мова, її призначення й граматично – смислові особливості**

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Мета: повторити основні відомості про пряму та непряму мову, її призначення та граматично – смислові особливості; наголосити на важливості способів передачі чужого мовлення; розвивати вміння передавати чужі думки за допомогою прямої та непрямої мови, правильно їх оформляти на письмі, розвивати логічне мислення, самостійність суджень, вміння узагальнювати; за допомогою мовленнєво - комунікативного дидактичного матеріалу виховувати толерантність, критичність і оригінальність мислення, дати можливість замислитися над сенсом життя.

Міжпредметні зв'язки мова і література, українська і російська мови.

Забезпечення заняття

Наочні посібники роздруки текстів, підручники, таблиці, схеми, ПК, схема - алгоритм, ілюстрації, мультимедійна установка....

Роздатковий матеріал __ тестові завдання , картки із завданнями

Технічні засоби навчання відео – та аудіо – матеріали

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: **основна** Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скурятівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

№ етапу	Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних. занять, вправ, контрольних завдань та ін.	Методи навчання, орг. форми виконання	Дозування час
1.	Організаційний момент Коли усміхнутися перехожому – він усміхнеться у відповідь. Коли усміхнутися небу і сонцю – розійдуться хмари, коли усміхнутися Всесвіту – станеться щось казкове. Усміхніться один одному вустами, очима, долонями, серцями. Чого ви сподіваєтеся від заняття? (Відповіді студентів).	Прийом «Усмішка».	3 хв
2.	Актуалізація опорних знань	Бліцопитування	10 хв

	Епіграф: Є тисячі доріг, мільйон людських стежинок. Є тисячі ланів, але один лиш мій. В.Симоненко		
<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
2.1	Інформаційна презентація термінів А зараз логічно буде пригадати відомі вам правила про способи передачі чужого мовлення. Для допомоги я пропоную скористатись презентацією проекту: «Способи передачі чужого мовлення»	робота в парах на ПК	5 хв
3	Повідомлення теми, мети, завдань заняття		5 хв
4.	Формування й удосконалення практичних умінь і навичок		10 хв
4.1.	 Пригадайте вивчене про вживання розділових знаків при прямій мові (за схемами – опорами), «Картою – схемою пам'яті » 1. А: « П ». 2. А: « П! » 3. А: « П?» 4. А: « П...» 5. « П», - а. 6. « П?» - а 7. « П, - а, - п ». 8. « П, - а. – П ». 9. « П? – а. – П ». 10. « П! – а.- П ». 11. « П! – а: - П ». 12. « П... - а. – П » Завдання: За допомогою схем сформулюйте правила про розділові знаки в реченнях із прямою мовою. Свої висновки зробіть попрацювавши ще за одним уривком з твору Ліни Костенко. Прочитайте виразно. Знайдіть пряму мову, слова автора, спробуйте самостійно накреслити його схему.	Мовознавче дослідження	10 хв
4.2	Завдання ще раз поглянути на «Карту-схему пам'яті», звернути увагу на позиціях слів автора відносно прямої мови, виконати наступне завдання: поставити при прямій мові (1) слова автора (2) в усіх можливих позиціях і записати.	Синтаксичний конструктор.	5 хв
4.3.	Спишіть діалог, розставляючи розділові знаки. Поясніть пунктограми.	Пунктуаційний практикум	10 хв

4.4	(Групи студентів отримують уривки запропонованого тексту, а потім звіряють свої відповіді із слайдами на мультимедійній презентаційній дошці, ПК). 1. Відреставруйте вірш, складіть на його основі речення з прямою мовою.	Творча робота. Групова робота	
5	Крок до успішного складання ЗНО	Тестові завдання	10 хв
6.	Підсумок заняття Сьогодні на занятті я дізнався (лася), що... Здобуті знання мені знадобляться, щоб...	Відкритий мікрофон	3 хв

Завдання додому (самостійна робота) Підготуйте презентацію « Моя майбутня професія» у формі інтерв'ю.

.Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 15

Дисципліна Українська мова

Тема заняття ПУНКТОГРАМИ ПРИ ПРЯМІЙ МОВІ ТА ДІАЛОЗІ

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Мета знаходити в тексті стилістично забарвлені засоби речень з різними способами вираження чужого мовлення; визначати їх роль і доречність використання в тексті; визначати стилістичні особливості авторських слів при прямій мові; правильно проводити синонімічну заміну в реченнях з різними способами вираження чужого мовлення для посилення тієї чи іншої стилістичної ознаки; правильно й доречно використовувати у власному мовленні різні варіанти граматичних форм, морфологічних, синтаксичних засобів з урахуванням виконання ними стилістичної функції, емоційно-експресивного забарвлення; знаходити і виправляти помилки, зумовлені стилістично неправильним вибором варіантів граматичних форм, невдалим використанням морфологічних, синтаксичних засобів у власному й чужому мовленні; правильно розставляти розділові знаки при прямій мові й діалозі та обґрунтовувати їх.

Міжпредметні зв'язки українська література, російська мова.

Забезпечення заняття

Наочні посібники роздруки текстів, підручники, таблиці, схеми, ПК, схема - алгоритм, ілюстрації, мультимедійна установка....

Роздатковий матеріал __тестові завдання ,картки із завданнями

Технічні засоби навчання відео – та аудіо – матеріали

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: основна Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скुरатівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
1	Організаційний момент		
2	Актуалізація опорних знань		10 хв
2.1	Для виділення прямої мови, яка не супроводжується словами автора, вживають лапки або тире. 1. Якщо пряма мова починається з абзацу, то перед початком її можна поставити тире, а в кінці розділовий знак, який відповідає типу речення (крапку, знак питання, знак оклику, крапки тощо). 2. Якщо пряма мова записана послідовно, в рядок, перед її початком можна поставити відкриті лапки, а в кінці — закриті (причому разом із знаком питання або знаком оклику чи трьома крапками, якщо є). Одну крапку в кінці прямої мови (розповідного речення) пишемо після лапок, якщо вони вжиті й далі немає слів автора.	технологічна карта	10 хв
<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
3	Повідомлення теми, мети, завдань заняття		5 хв
4	Засвоєння нового матеріалу Робота з теоретичним матеріалом		20 хв
5.	Закріплення вивченого матеріалу		10 хв
5.1.	Прочитайте текст. Перебудуйте непряму мову на діалог або непряму на пряму мову.. Розділові знаки поясніть.	Тренувальні і вправи	10 хв
5.2	Прочитайте текст. Виправте пунктуаційні помилки в ньому. Які способи передачі чужого мовлення є в тексті?	Пунктуаційний практикум	10 хв

5.3.	Зробіть синтаксичний розбір вказаного речення, накресліть його схему.	Пояснювальний диктант.	10 хв
5	Крок до успішного складання ЗНО Укажіть речення з прямою мовою. Розділові знаки пропущено. А. Запам'ятайте вислів Дмитра Білоуса мова це пісня душі покладена на слова. Б. Як кажуть люди материна молитва із дна моря рятує В. С. Плачинда стверджує мова об'єднує згуртовує людей у націю. Г. Ви говоріть а ми будемо слухати.	Тестові завдання	10 хв
6.	Підсумок заняття Сьогодні на занятті я дізнався (лася), що... Здобуті знання мені знадобляться, щоб...	Відкритий мікрофон	3 хв

Завдання додому (самостійна робота) дібрати з художньої літератури приклади з діалогом і з прямою мовою на кожне пунктуаційне правило написання таких конструкцій..

Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 16

Дисципліна **Українська мова**

Тема заняття **ПУНКТОГРАМИ ПРИ НЕПРЯМІЙ МОВІ**

Тривалість **90 хв**

Вид заняття **лекція**

Мета формувати навички і вміння застосування набутих раніше знань студентів про пряму і непряму мову та заміну прямої мови непрямою; розвивати уважність, вдумливість, творче мислення, вміння робити узагальнення; виховувати любов і повагу до краси слова, потребу збереження і шліфування

Міжпредметні зв'язки українська література

Забезпечення заняття

Наочні посібники роздруки текстів, підручники, таблиці, схеми, ПК, схема - алгоритм, ілюстрації, мультимедійна установка....

Роздатковий матеріал __тестові завдання ,картки із завданнями

Технічні засоби навчання відео – та аудіо – матеріали

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: основна Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скуратівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
1	Організаційний момент		
2	Актуалізація опорних знань Епіграф до заняття: <i>Очима ти сказав мені: «Люблю». Душа складала свій тяжкий екзамен. Мов тихий дзвін гірського кришталю, Несказане лишилось несказаним. Л. Костенко</i>		10 хв
2.1	Студенти розповідають усе, що знають, з теми. За правильну відповідь отримують 1 бал. Хто набрав найбільше балів, отримує «12».	Інтерактивна гра «Банк знань».	10 хв
<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
3	Повідомлення теми, мети, завдань заняття		5 хв
4	Засвоєння нового матеріалу Робота з теоретичним матеріалом		20 хв
5.	Закріплення вивченого матеріалу		10 хв
5.1.		Лінгвістична гра «Я — редактор».	10 хв

	Усуньте помилки, допущені при заміні прямої мови непрямою. 1. Керівник попросив новенького, що ти розкажи мені трохи про себе. 2. Пасажир запитав у провідника, чи скоро ви подасте мені чай. 3. Учителька суворо сказала дітям, що тепер ходімо в теплицю і там пересадимо квіти. 4. Майстер весело звернувся до будівельників, що тепер берімося до діла. 5. Микола, розглядаючи в сутінках засмагле цегляно-червоне обличчя бронебійника, сказав, що ловко ти останній танк підбив.		
5.2	Прочитайте текст. Виправте пунктуаційні помилки в ньому. Які способи передачі чужого мовлення є в тексті?	Пунктуаційний практикум	10 хв
5.3.	1. У чому особливість речень з прямою мовою? 2. Які розділові знаки властиві реченням з прямою мовою? 3. Якими ознаками характеризуються речення з непрямою мовою? 4. Які є способи заміни прямої мови непрямою? 5. Які інтонаційні особливості речень з прямою та непрямою мовою? 6. За допомогою яких сполучників можна передати непряму мову?	Інтерактивний метод «Кубування»	10 хв
5	Крок до успішного складання ЗНО	Тестові завдання	10 хв
6.	Підсумок заняття Сьогодні на занятті я дізнався (лася), що... Здобуті знання мені знадобляться, щоб...	Відкритий мікрофон	3 хв

Завдання додому (самостійна робота) опрацювати теоретичний матеріал підручника.
Написати міні-твір «Місто моїх мрій», використовуючи речення з непрямою мовою.
Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 23

Дисципліна Українська мова

Тема заняття. Підготовка публічного виступу

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Дидактична мета формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості; усвідомлювати важливість уміння користуватися засобами

мовного вираження; уміти користуватися засобами мовного вираження думки (інформації); інтонувати текст відповідно до норм і правил; аналізувати текст; демонструвати готовність до написання оригінальних текстів; здатність до публічного виступу; жвавий інтерес до мови; упевненість у результатах своєї роботи.

Виховна мета виховувати любов до рідної мови. Виховувати спостережливість.

Міжпредметні зв'язки літературознавство, народознавство, світова література

Забезпечення заняття

Наочні посібники

Роздатковий матеріал _____

Технічні засоби навчання _____

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять)

Література: основна Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за рг... Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скурятівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., рг... й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ ет ану</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних. Занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг.. Форми виконання</i>	<i>Дозуван ня часу</i>
I.	Актуалізація опорних знань		10 хв
1.1.	1. Риторика — це наука... 2. Що значить бути оратором? 3. Що дасть студентам вивчення риторики?	Риторична розминка	10 хв
2.	Повідомлення теми, мети, завдань заняття.		20 хв
3.	Засвоєння нового матеріалу		15 хв
3.1.	Опишіть відчуття, через які виявляється страх перед аудиторією. Чи можна назвати ці відчуття комфортними? Чи хотіли б ви навчитися їх долати?		
<i>№ ет ану</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозуван ня часу</i>

	Аби стати вправним у красномовстві, потрібно визначити алгоритм (послідовність дій), які приведуть до впевненості й уміння опановувати себе, контролювати свій психологічний стан. Окрім того, важливо вміти привертати увагу до свого виступу, активізувати слухачів. Важливо, насамперед, усвідомити відмінності усної промови та письмового звернення оратора	Бесіда	
4.	Закріплення знань, умінь і навиків	Риторичний практикум	10 хв
4.1.	Об'єднайтеся в групи й з'ясуйте: чому виникає страх перед аудиторією; чому студенти перестають слухати пояснення викладача; як розіграти ситуацію «Ваше прізвище наголосили неправильно», «Збори затягнулися, а вам необхідно виголосити свою промову», «Під час зборів зламався мікрофон».		
4.2.	Крок до ЗНО		15 хв
4.3.	- Прочитайте текст. Зверніть увагу на аргументи, наведені на підтвердження авторської позиції. Ви можете наводити їх у власному висловленні. - Які засоби мовного вираження промови використано в тексті? - Випишіть з тексту синоніми до слова реклама.		
5.	Підсумок заняття		10 хв
5.1.	- Сьогодні на занятті я дізнався (лася), що... - Здобуті знання мені знадобляться, щоб...		

Завдання додому (самостійна робота) Повторіть теоретичні матеріали.

Виконайте вправу за підручником.

Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 24

Дисципліна Українська мова

Тема заняття. **ВИСТУП З ОРАТОРСЬКОЮ ПРОМОВОЮ**

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Мета заняття:

навчальна - закріпити знання з практичної риторики, з'ясувати рівень засвоєння елементів практичної риторики; виробляти вміння викладати зміст виступу у чіткій послідовності, вміло почати та закінчити виступ, володіти мімікою та жестами під час виступу;

розвивальна - розвивати комунікативні вміння, логічне мислення, творчі здібності, навички дослідницької діяльності; формувати вміння грамотно працювати з інформацією; самостійно набувати знання та вміло застосовувати їх на практиці;

виховна - виховувати почуття любові та гордості за рідний край.

Міжпредметні зв'язки історія, краєзнавство, риторика.

Забезпечення заняття

Наочні посібники тематична виставка книг, , таблиця оцінювання виступів.

Роздатковий матеріал _____

Технічні засоби навчання _ мультимедійна презентація, аудіо записи «Пісня»

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: **основна** Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за рг... Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скуратівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., рг... й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних. Занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг.. Форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
I.	Актуалізація опорних знань		10 хв
1.1.	4. Риторика — це наука... 5. Що значить бути оратором?	Риторична розминка	10 хв
2.	Повідомлення теми, мети, завдань заняття.		20 хв
3.	Засвоєння нового матеріалу		15 хв
3.1.	Опишіть відчуття, через які виявляється страх перед аудиторією.		

№ етапу	Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.	Методи навчання, орг. форми виконання	Дозування часу														
	Слухачі складають у зошитах тези почутого та оцінюють виступи однокласників за поданою таблицею: Оцінювальна таблиця <table><tr><td>Прізвище, ім'я</td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>Всього</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> Критерії оцінювання: 1. Початок виступу – 1 бал. 2. Основна частина – 4 бали. 3. Кінцівка – 2 бали. 4. Мовленнєве оформлення виступу – 2 бали. 5. Майстерність міміки, жестів, пози – 3 бали.	Прізвище, ім'я	1	2	3	4	5	Всього								Методична ремарка	
Прізвище, ім'я	1	2	3	4	5	Всього											
4.	Закріплення знань, умінь і навиків	Риторичний практикум	10 хв														
4.1.	Об'єднайтеся в групи й з'ясуйте: чому виникає страх перед аудиторією; чому студенти перестають слухати пояснення викладача; як розіграти ситуацію «Ваше прізвище наголосили неправильно», «Збори затягнулися, а вам необхідно виголосити свою промову», «Під час зборів зламався мікрофон».	Робота в групах															
4.2.	Крок до ЗНО		15 хв														
4.3.	4. Прочитайте текст. Зверніть увагу на аргументи, наведені на підтвердження авторської позиції. Ви можете наводити їх у власному висловленні. 5. Які засоби мовного вираження промови використано в тексті?																
5.	Підсумок заняття		10 хв														
5.1.	1. Сьогодні на занятті я дізнався (лася), що... 2. Здобуті знання мені знадобляться, щоб...																

Завдання додому (самостійна робота) дібрати матеріал для статті на морально-етичну тему.

Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 19

Дисципліна **Українська мова**

Тема заняття **СТИЛІ МОВЛЕННЯ**

Тривалість **90 хв**

Вид заняття **лекція**

Дидактична мета виховання стійкої мотивації й свідомого прагнення до вивчення української мови; формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості; розуміти суть понять «метафора», «метонімія»; усвідомлювати важливість уміння користуватися засобами мовного вираження; організовувати свою діяльність (мотивувати, ставити цілі, планувати, прогнозувати, контролювати, здійснювати рефлексію, коригувати); аналізувати текст; виявляти у тексті мовні тропи; збагачувати й увиразнювати текст тропами;

Виховна мета виховувати любов до рідної мови. Виховувати спостережливість.

Міжпредметні зв'язки українська література, музичне мистецтво

Забезпечення заняття

Наочні посібники

Роздатковий матеріал _____

Технічні засоби навчання _____

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: основна Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скуратівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних. занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування час</i>
1.	Організаційний момент		5 хв
2.	Актуалізація опорних знань		10 хв
2.1.	Чи можна пісню вважати формою промови? Чи є пісенна композиція зверненням до слухачів, ефективність якої підпорядковується правилам риторики? Пісня «Плакала» молодого українського гурту KAZKA після низки успіхів в Україні та світі, а також понад 50-ти мільйонів прослуховувань у YouTube		

	увійшла в топ-10 світового чарту. Як зазначив продюсер Юрій Нікітін, це був перший випадок в історії української музики, коли пісня українською мовою		
№ етапу	Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.	Методи навчання, орг. форми виконання	Дозування часу
	викликала подібний ажіотаж.		10 хв
2.2.	Прослухування пісні гурту Kazka «Плакала». Попри цікавість, яку викликала ця пісня, відповіді на питання «Про що вона?» слухачі дають часто протилежні. І пояснюється це просто: пісня написана з використанням різних метафор, метонімії, інших художніх засобів, тож не кожен зможе зрозуміти, про що ж співає група KAZKA.		
3.	Мотивація пізнавальної діяльності Повідомлення теми, мети, завдання заняття		20 хв
6.	Засвоєння нового матеріалу		15 хв
4.1.	Прочитайте в підручнику лінгвістичну довідку. Розкажіть про метафору, метонімію та їхню роль у мовленні.	Бесіда	
4.2.	Коротко сформулюйте пояснення термінів «метафора», «метонімія», «синекдоха». Наведіть приклади.		
4.3.	Крок до ЗНО		15 хв
4.4.	Прочитайте текст. Виправте помилки у вживанні прямої мови. ХІТ «ПЛАКАЛА» «На моє глибоке переконання, у пісні «Плакала» йдеться про зрозумілі та навіть очевидні речі. У цій композиції немає абсолютно нічого надуманого, або ж важкого для сприйняття,— розповіла про пісню фронтвумен гурту Kazka.— Ця розповідь про нас, про всіх дівчат та жінок, про наше неймовірне вміння переживати практично будь-які життєві проблеми і ніби заново народжуватися щасливими наступного дня». Текст пісні гурту Kazka «Плакала», що увійшла в топ-10 світового чарту й викликала ажіотаж, написав Сергій Сердик. Доберіть синоніми до слів іншомовного походження <i>фронтвумен, чарт, ажіотаж, хіт</i> .		

5.	Про що співає Казка ?		10 хв
	Підсумок заняття		

Завдання додому (самостійна робота) Повторіть теоретичні матеріали.

Виконайте вправу за підручником.

Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № _____

Дисципліна Українська мова

Тема заняття НАПИСАННЯ ВИСЛОВЛЕНЬ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ТРОПІВ І ФІГУР

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Дидактична навчання засобами мови пізнавати світ, облаштовувати гармонійне співіснування в ньому, зберігати й передавати культурні набуток, виражати емоції й почуття, розв'язувати життєві проблеми. усвідомлювати важливість уміння користуватися засобами мовного вираження; уміти користуватися засобами мовного вираження думки (інформації); виявляти у тексті тропи і риторичні фігури; збагачувати й увиразнювати текст тропами і риторичними фігурами; виявляти в текстах та обґрунтовувати особистісні й загальнолюдські цінності; висловлювати власне розуміння цінностей; демонструвати повагу до себе й інших, добираючи і вживаючи потрібні слова.

Виховна мета виховувати любов до рідної мови. Виховувати спостережливість.

Міжпредметні зв'язки українська література, музичне мистецтво

Забезпечення заняття

Наочні посібники

Роздатковий матеріал _____

Технічні засоби навчання _____

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: **основна** Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скуратівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних. занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування час</i>

1.	Організаційний момент		2 хв
2.	Мотивація пізнавальної діяльності Повідомлення теми, мети, завдання заняття		10 хв
3.	Засвоєння нового матеріалу	Бліцопитування	
3.1.	Метафора — це... Метонімія — це...		
№ етапу	Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.	Методи навчання, орг. форми виконання	Дозування часу
	Антитеза — це... Градація — це... Повторення — це... Риторичне запитання — це...		
3.2.	Прокоментуйте тезу «Життя людини — це сукупність промов, від яких залежить її доля».		
7.	Підсумок заняття	Відкритий мікрофон	
7.1.	Головний результати моєї роботи на занятті — це... У скарбничку особистого ораторського досвіду я сьогодні додав (ла)..		

Завдання додому (самостійна робота)

Повторіть теоретичні матеріали.

Виконайте вправу за підручником

Викладач _____ Галабуда Л.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № _____

Дисципліна Українська мова

Тема заняття СПРИЙМАННЯ ЧУЖОГО МОВЛЕННЯ. СТВОРЕННЯ
ВЛАСНИХ ВИСЛОВЛЮВАНЬ

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Дидактична мета виховання стійкої мотивації й свідомого прагнення до вивчення української мови; формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості; розуміти суть понять «риторичні фігури (антитеза, градація, повторення, риторичне запитання, звернення, порівняння); усвідомлювати важливість уміння користуватися засобами мовного вираження; організовувати свою діяльність (мотивувати, ставити цілі, планувати, прогнозувати, контролювати, здійснювати рефлексію, коригувати); уміти користуватися засобами мовного вираження думки (інформації); виявляти у тексті риторичні фігури; збагачувати й увиразнювати текст риторичними фігурами; демонструвати готовність до написання оригінальних текстів; здатність до публічного виступу; жвавий інтерес до мови; упевненість у результатах своєї роботи; демонструвати небайдужість, активність у розгляді питань теми.

Виховна мета виховувати любов до рідної мови. Виховувати спостережливість.

Міжпредметні зв'язки українська література, музичне мистецтво

Забезпечення заняття

Наочні посібники

Роздатковий матеріал _____

Технічні засоби навчання _____

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: **основна** Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скурятівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
1.	Організаційний момент		5 хв
2.	Актуалізація опорних знань. Крок до ЗНО Перевірте правильність наголошення слів за словником. Які норми літературного мовлення порушено? Бовтати, верба, випадок, граблі, дочка, ідемо, косий,		10 хв
<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
	легкий, новий, олень, отаман, приятель, одинадцять, спина, чарівний, віднести, щелепа.		
3.	Мотивація навчальної діяльності Повідомлення теми, мети, завдання заняття		20 хв
1.	Засвоєння нового матеріалу	Робота з підручником	15 хв
4.1.	Прочитайте в підручнику лінгвістичну довідку. Розкажіть про поняття риторичних фігур і їхню роль в ефективності усної промови.	Бесіда	10 хв
4.2.	Прочитайте рекламні тексти, визначте, які риторичні фігури використано в них. Зробіть висновок про їхню роль в ефективності реклами: максимальна кількість інформації при мінімальному обсязі тексту. • Яка дитина не мріє про власний автомобіль? (Реклама магазину іграшок) • Ну яка дівчина відмовиться від задоволення потішити себе новими парфумами? • Ну, як, Аліно, Ви вже знаєте, на що витратите гроші, заощаджені на новій Gala? • Чи настільки ви багаті, щоб купувати дешеві речі?		10 хв
4.3.	Чи визначилися ви зі своєю майбутньою професією? Підготуйте коротке повідомлення «Перші кроки для досягнення мети», увиразнюючи текст засобами мовного вираження думки.		15 хв

8.	Підсумок заняття	Відкритий мікрофон	5 хв
8.1.	1. Які були труднощі протягом заняття? Чому? Як його подолати? 2. Головний результат моєї роботи на занятті — це... 3. Ці знання і вміння я обов'язково використаю...		

Завдання додому (самостійна робота) Повторіть теоретичні матеріали.

Виконайте вправу за підручником.

Викладач _____ Галабуда Л.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 22

Дисципліна Українська мова

Тема заняття Діагностична робота власного мовлення студента

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Дидактична виховання стійкої мотивації й свідомого прагнення до вивчення української мови; формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості. усвідомлювати важливість уміння користуватися засобами мовного вираження; уміти користуватися засобами мовного вираження думки (інформації); виявляти в тексті риторичні фігури; збагачувати й увиразнювати текст риторичними фігурами; демонструвати готовність до написання оригінальних текстів; здатність до публічного виступу; жвавий інтерес до мови; упевненість у результатах своєї роботи; демонструвати небайдужість, активність у розгляді питань теми.

Виховна мета виховувати любов до рідної мови. Виховувати спостережливість.

Міжпредметні зв'язки українська література, музичне мистецтво

Забезпечення заняття

Наочні посібники

Роздатковий матеріал _____

Технічні засоби навчання _____

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: **основна** Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скуратівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних. занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
1.	Організаційний момент		5 хв
2.	Актуалізація опорних знань. Риторика — це... Колискою риторики вважають... Риторичні фігури — це...	Бліцопитування	10 хв
2.1.	Крок до ЗНО Перевірка довготривалої пам'яті: запишіть і правильно вимовте слова з орфоепічного диктанту попереднього заняття.		
<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
3.	Мотивація навчальної діяльності Повідомлення теми, мети, завдання заняття		20 хв
4.	Засвоєння нового матеріалу	Робота з підручником	15 хв
4.1.	Визначте, які риторичні фігури, вивчені на попередньому занятті, використані в наведених реченнях. Які речення побудовані на принципі парадоксу? 1. Що б Ви не казали, почують лише те, що захочуть. 2. Зібрав гарний урожай — згадай тих, хто сів. 3. Бережіть здоров'я: не працюйте в колективі, який Вас не любить. 4. Найбільша помилка — розраховувати на тих, кому зробив добро. 5. З усіх прав просіть право на помилку. 6. Шукайте в людях чесноти раніше, чим недоліки.	Бесіда	
4.2.	Робота з текстом 2. Прочитайте текст. Визначте тему, основну думку. Зробіть висновок про те, чому текст має саме такий заголовок. РЕФРЕЙМІНГ — МИСТЕЦТВО БУТИ ЩАСЛИВИМ. Ми часто стикаємося з проблемами. Інколи здається, що складна ситуація, у яку ми втрапили, це — найстрашніше		

	в житті і гірше бути уже не може. Зазвичай це неправда, а такими панічними настроями ми лише погіршуємо стан справ. Пропонуємо поглянути на власні проблеми під іншим кутом. Що ж таке рефреймінг? Рефреймінг — одна з найвідоміших методик. Її використовують як у бізнесі, так і в особистому житті. Слово походить від англійського «frame» — рамка. Буквально термін означає «зміна рамки». Тобто треба взяти ту ж ситуацію (картинку) і вставити її у нову рамку. Тоді і сприйматиметься ця ситуація (картинка) по-новому.		
9.	Підсумок заняття	Відкритий мікрофон	
9.1.	«У скарбничку особистого ораторського досвіду я сьогодні додав (ла)...»		

Завдання додому (самостійна робота) Повторіть теоретичні матеріали.
Виконайте вправу за підручником

Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 21

Дисципліна Українська мова

Тема заняття Студентський проект як удосконалення власного мовлення

Тривалість 90 хв

Вид заняття бінарне заняття

Мета: вчити студентів поетапно працювати над створенням проекту, орієнтуватися в інформаційному просторі, самостійно конструювати знання з рідної мови та поєднувати їх зі знаннями англійської мови; розвивати логічне мислення; творчу уяву, творчі здібності, увагу; формувати навички самостійної роботи; виховувати уважне ставлення до рідної мови та іноземної, інтерес до мовних явищ взагалі.

Міжпредметні зв'язки українська література, музичне мистецтво

Забезпечення заняття

Наочні посібники термінологічний словник для майбутнього вчителя технологій.

Роздатковий матеріал _____

Технічні засоби навчання екран для проектування

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: **основна** Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл. загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скуратівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.: Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних. занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
1.	Організаційний момент		5 хв
2.	Мотивація навчальної діяльності Уміння працювати самостійно, шукати і знаходити в книгах запас необхідних відомостей привчає спрямовувати розум уперед, виховувати в собі якості розвідника нового.		10 хв
3.	Актуалізація опорних знань. На екрані – слайд із висловами видатних людей англійською мовою		
<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
4.	Повідомлення теми, мети, завдання заняття		5 хв
5.	Узагальнення й систематизація знань і вмінь	Робота з підручником	15 хв
4.1.	Увага на екран. Перед вами – схема створення проекту. Тему проектної діяльності вказано. Творчу назву, мету та проблему проекту ви сформулюєте самостійно під час роботи в групах. А допоможе вам у цьому виконання інтерактивних вправ, виконуючи які, ви без утруднень опановуватиме професійну лексику. Отже, крок за кроком – і перед вами відкриється скарбниця професійних термінів!	Орієнтовний сенкан	
4.2.	<u>Запитання до студентів:</u> Що називається сенканом? (Вірш, який складається з 5 рядків) <i>The teacher's job is to transfer knowledge and skills to students.</i>	Бесіда	10 хв

	<i>He is managed in his work by training program. As the students and each other have to prepare for the lessons. They collect for the topic visual aids and seek to make informative each lesson.</i> <i>A good teacher can capture the interest of children and takes an interest by its subject.</i>		
	Людина перетворює світ за допомогою праці, яка вселяє їй упевненість у собі, прагнення випробувати себе в нових видах діяльності. Люди, що займаються різними видами ручної праці, гідні поваги. Крокуючи між рядами на ярмарку в селі Соснівка Глухівського району, що відбувся 19 серпня 2011 року, не можна було не милуватися справжніми витворами мистецтва. <i>На екрані – слайди з подіями ярмарку</i> <i>Перегляд слайдів під супроводом української народної пісні</i>		35 хв
10	Підсумок заняття	Відкритий мікрофон	10 хв
10	«У скарбничку особистого ораторського досвіду я сьогодні додав (ла)...»		

Завдання додому (самостійна робота) Повторіть теоретичні матеріали.
Виконайте вправу за підручником

Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 18

Дисципліна Українська мова

Тема заняття **МОВЛЕННЯ ЯК ПРЕДМЕТ ВИВЧЕННЯ СТИЛІСТИКИ І КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ**

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Дидактична мета узагальнити й систематизувати знання студентів про особливості книжного й розмовного мовлення, основні ознаки стилю мовлення, удосконалювати вміння й навички розрізняти тексти різних стилів, визначати їх мовні й позамовні ознаки, комунікативно доцільно використовувати мовні засоби; розвивати комунікативно-мовленнєві вміння, мислення; виховувати у студентів культуру мовлення.

Міжпредметні зв'язки українська література, музичне мистецтво

Забезпечення заняття

Наочні посібники картки, опорні конспекти

Роздатковий матеріал _____

Технічні засоби навчання _____

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: основна Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скуратівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних. занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
1.	Організаційний момент		5 хв
2.	Актуалізація опорних знань. Крок до ЗНО <u>Слово викладача:</u> "Спочатку було слово. І слово було у Бога. І Бог було слово". Сьогодні майже всі цитують цю біблійну фразу, іноді досить довільно коментуючи її. А йдеться, окрім біблійного, ще й про те, що Людина як вінець живої природи має неоціненний дар — звукову мову. В ній і голос, і думка, передана голосом за допомогою певним чином поєднаних звуків, і почуття, що нуртують у людському серці. За тисячі років свого існування мова створила всі необхідні для спілкування людини з навколишнім світом засоби.		10 хв
<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
3.	Мотивація навчальної діяльності Повідомлення теми, мети, завдання заняття		20 хв
2.	Засвоєння нового матеріалу	Робота з підручником	15 хв
4.1.	Робота з підручником. Колективне усне виконання вправи 1. *Прочитати спроектовані на дошку речення. Про які види мовленнєвої діяльності прямо або опосередковано йдеться в кожному з речень? Чому мова й мовлення нерозривні? Які види мовленнєвої діяльності являє собою спілкування? Заговори, щоб я тебе побачив (Сократ). Як крапля довбає камінь не силою, а падінням, так людина стає вченою не примусом, а читанням. (Овідій) Навчившись слухати,	Бесіда	10 хв

	матимеш користь навіть від тих, хто говорить погано. (Плутарх.) Очі – дзеркало душі... Та ще більше дзеркало – язик! (О.Сухомлин.) Вірнішого і сердечнішого побратима, ніж папір, я не знаю. (В.Симоненко.) Розумного одразу видно, дурного одразу чутно. (О.Перлюк.) Перо коротше за багнет, а коле глибше (М.Полотай). Думай довго, пиши коротко. (А.Коваль.) Читання робить людину обізнаною, бесіда — кмітливою, а звичка записувати — точною. (Ф.Бекон.) Чим менше думаєш, тим більше говориш. (Ш.Л. Монтеск'є.)		
4.2.	2. Знайдіть у тексті відповіді на запитання: 1. Як мова впливає на особистість? 2. Що таке культура мовлення і як досягти її високого рівня? <u>Словничок</u> Повсякчас — постійно, завжди. Призначення — рос. назначение. .		10 хв
11.	Підсумок заняття	Відкритий мікрофон	5 хв
11.1	6. Які були труднощі протягом заняття? Чому? Як його подолати? 7. Головний результат моєї роботи на занятті — це... 8. Ці знання і вміння я обов'язково використаю...		

Завдання додому (самостійна робота) Повторіть теоретичні матеріали.

Виконайте вправу за підручником.

Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 28

Дисципліна Українська мова

Тема заняття Діалогічне і монологічне мовлення

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Дидактична мета дати студентам поняття про монологічне й діалогічне мовлення, ознайомити з основними правилами спілкування, формувати вміння складати й розігрувати діалоги відповідно до запропонованих ситуацій із дотриманням правил спілкування, вміння підтримувати діалог на певну тему, правильно інтонувати репліки діалогу; виховувати чемність, толерантність, поважливе ставлення до співрозмовників; розвивати мислення й мовлення, зокрема діалогічне; уточнювати та збагачувати

словниковий запас студентів, удосконалювати граматичний лад їхнього мовлення.

Міжпредметні зв'язки українська література

Забезпечення заняття

Наочні посібники картки, опорні конспекти

Роздатковий матеріал _____

Технічні засоби навчання _____

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: основна Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скуратівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних. занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
1.	Організаційний момент		5 хв
2.	Актуалізація опорних знань. Крок до ЗНО <u>Слово викладача:</u> "Спочатку було слово. І слово було у Бога. І Бог було слово". Сьогодні майже всі цитують цю біблійну фразу, іноді досить довільно коментуючи її. А йдеться, окрім біблійного, ще й про те, що Людина як вінець живої природи має неоціненний дар — звукову мову. В ній і голос, і думка, передана голосом за допомогою певним чином поєднаних звуків, і почуття, що нуртують у людському серці.		10 хв
<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
3.	Мотивація навчальної діяльності Повідомлення теми, мети, завдання заняття		20 хв
3.	Засвоєння нового матеріалу Діалог - розмова двох або кількох осіб. Монолог – висловлювання однієї особи. Діалог здійснюється за умови безпосереднього контакту осіб, які спілкуються, кожен із співрозмовників то говорить, то слухає.	Робота з підручником	15 хв

	Тому діалогічне мовлення складається з чергування висловлювань обох (або кількох) співрозмовників. Висловлювання учасників діалога називаються репліками. Діалогічне мовлення існує в усній формі. В писемній формі діалог використовується здебільшого в художніх творах. Потрібно пояснити, що, вступаючи у спілкування, співрозмовник має конкретну мету – щось повідомити, одержати інформацію, спонукати, переконати. Досягненню мети спілкування сприяє встановлення між співрозмовниками взаєморозуміння й приязного ставлення одне до одного. Саме для встановлення контакту використовуються формули мовного етикету (слова ввічливості).		
4.1.	Робота з підручником. Виконання вправи Опрацювання таблиці «Основні правила спілкування»	Бесіда	10 хв
4.2.	Виконання вправ на закріплення. Подані слова й словосполучення прочитати в такій послідовності: 1) ті, що використовуються для привітання; 2) ті, що вживаються під час прощання; 3) ті, що використовуються при вибаченні; 4) ті, що використовуються для висловлення вдячності. Щиро дякую. Даруйте. Перепрошую. Прошу вибачити (пробачити). Вибачте. Доброго ранку! Добрий день! (або Добридень!) Доброго вечора! Здрастуйте. Доброго здоров'я. Бувайте здорові, майтеся гаразд! Велике спасибі. Дуже вдячний за вашу допомогу. Вибачте, що турбую. На все добре. До побачення. Ходи здоровий! Прощайте. Ідіть здорові. Бувай! З Богом! Розбившись на пари, скласти й розіграти діалоги, можливі за окреслених нижче ситуацій. Особливу увагу звернути на вживання етикетних формул (слів увічливості).	Робота в парах	10 хв
12.	Підсумок заняття	Відкритий мікрофон	5 хв
12.	9. Які були труднощі протягом заняття? Чому? Як його подолати? 10. Головний результат моєї роботи на занятті — це... 11. Ці знання і вміння я обов'язково використаю...		

Завдання додому (самостійна робота) Повторіть теоретичні матеріали.

Виконайте вправу за підручником.

Викладач _____ Галабуда Л.М.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ № 29

Дисципліна Українська мова

Тема заняття Письмовий переказ із творчим завданням

Тривалість 90 хв

Вид заняття лекція

Мета: виявити та оцінити рівень сформованості в студентів вмінь і навичок письмово докладно відтворювати зміст прослуханого тексту художнього стилю, доповнювати його своїми міркуваннями; розвивати

зв'язне мовлення, аналітико-синтетичні мисленні навички, збагачувати словниковий запас; виховувати вміння аналізувати причини своїх і чужих вчинків, навички самопізнання.

Міжпредметні зв'язки українська література

Забезпечення заняття

Наочні посібники

Роздатковий матеріал _____

Технічні засоби навчання _____

Робочі місця (для лабораторних робіт, практичних занять) _____

Література: основна Українська мова. 11 кл. 1 семестр / Л.П.Марецька, К.Ю.Голобородько, О.П.Данилова, Г.П.Чух/ за ред.. Є.П.Голобородько. – Х.: Вид. група «Основа», 2019.- (Серія «Мій конспект»).

Українська мова : Підруч. Для 10-11 кл.загальноосв. навч./ О.М.Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скуратівський. - 5-те вид.- К.: Освіта 2018.

Додаткова Українська мова. Універсальний довідник- 3-є вид., випр.. й доп.- х.: ВД «Школа», 2007.

Тележкіна О.О. Українська мова. Повний курс. – Х.:Вид.-«Ранок». 2010.

<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних. занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
1.	Організаційний момент		5 хв
2.	Мотивація навчальної діяльності Повідомлення теми, мети, завдання заняття		10 хв
3	Робота з текстом. Сприйняття і відтворення змісту		
<i>№ етапу</i>	<i>Етап заняття, навчальні питання і їх зміст, практичних занять, вправ, контрольних завдань та ін.</i>	<i>Методи навчання, орг. форми виконання</i>	<i>Дозування часу</i>
3.1	Перше прослуховування тексту		20 в

	Прослухайте уважно текст із метою усвідомлення його змісту. Намагайтеся запам'ятати послідовність викладу матеріалу.		
3.2	Друге прослуховування тексту	Методичний коментар	15 хв
4.	Написання переказу із творчим завданням		10 хв
4.2.	Підготовка чорнового варіант переказу з творчим завданням Студенти записують переказ у чернетку. Редагування написаного Студенти вичитують переказ, редагують його. Переписування Студенти переписують переказ із творчим завданням начисто.		10 в
5	Підсумок заняття		4 хв
5.1	Самоперевірка студентами своїх робіт Студенти вичитують переказ. Збір зошитів		

Завдання додому (самостійна робота) Знайти афоризми та цитати, які могли б доповнити та проілюструвати складене вами на занятті монологічне висловлювання.

Викладач _____ Галабуда Л.М.

Тема заняття. Письмовий переказ із творчим завданням.

Мета: виявити та оцінити рівень сформованості в студентів вмінь і навичок письмово докладно відтворювати зміст прослуханого тексту художнього стилю, доповнювати його своїми міркуваннями; розвивати зв'язне мовлення, аналітико-синтетичні мисленні навички, збагачувати словниковий запас; виховувати вміння аналізувати причини своїх і чужих вчинків, навички самопізнання.

Хід заняття:

I. Організаційний момент

II. Ознайомлення із темою, метою і завданнями заняття

III. Робота з текстом. Сприйняття і відтворення змісту

Перше прослуховування тексту

Прослухайте уважно текст із метою усвідомлення його змісту. Намагайтеся запам'ятати послідовність викладу матеріалу.

ВИБІР ШЛЯХУ

Його зненацька охопив сумнів: «Чи те я роблю, що слід? Чи здатний на це? Чому так тягне туди, у невідоме?» І він зупинився серед шляху. Замислився. Огледівся. Хоча дорога стелилася попереду рівна й широка, проте він не міг іти далі: і неспокій, і невдоволення собою, і жадання чогось вищого переповнили його. А обіч уторованої дороги громадилися вершини, які здавалися такими стрімкими й неприступними, що на них ніхто не наважувався зійти.

До того ж їх оточували непрохідні хащі, глибокі яруги, гострі стрімчаки й бескиди...

І все ж він рішуче зійшов з гладенької дороги й крізь нетрі та чагарі заторував власну стежину до вершини. І вже ніщо не могло зупинити сміливця: ні колюче терня, ні скелясті крутосхили, ні глибокі урвища. Він

здіймався все вгору і вгору. «Божевільний!» — жахалися одні, що спокійно дибалів гостинцем. «Відчайдушний!» — захоплено вигукували інші, які вже готувалися рушити й собі вслід за сміливцем. «Щасливий!» — зітхали ті, які через свою кволість, несміливість чи полохливу вдачу не могли піти за першопрохідцем.

А були й такі, що мовчки заздрили й потайки зневажали сміливця.

Що йому до того! Він уперто здійснював на вершину, де не ступала ще нога людська. І то було його покликання, його щастя, його слава й безсмертя. Як важливо в житті знайти себе, доки не пізно, доки ще молодий!

А йому тоді йшов уже тридцять другий. За спиною в нього і вчителювання, і участь у боях, і робота в провідній республіканській газеті художником ілюстратором, карикатуристом. Читачі в кожному номері шукали гострі, дотепні малюнки, під якими стояв підпис «Сашко». Друзі щодня приходили до нього в майстерню, щоб подивитися, як під пензлем народжується пейзаж чи людський тип. І називали його талановитим, і пророкували йому творче майбуття.

А його не задовольняли ні карикатури, ні акварелі, ні олійні праці. Усе дужче й дужче почувався невдоволеним, бо відчував у собі силу творця нового мистецтва, що тільки-но утверджувалося. І однієї ночі після роздумів він рішуче виходить зі своєї майстерні, щоб ніколи до неї не повернутися. Залишає мольберт, фарби, закінчені й незакінчені полотна — залишає назавжди.

Із плащем через плече й дорожнім портфелем у руці поспішає на вокзал, сідає в поїзд, що везе його на берег Чорного моря, у красуню Одесу. А вранці він уже стоїть перед директором кінофабрики й промовляє три заповітних слова:

— Хочу стати режисером!

Це був Довженко (С. Плачинда; 371 слово).

Занотуйте у своїх чернетках план або тези тексту (5 хв).

Прочитайте творче завдання до переказу (на дошці) і визначтесь, у якому напрямі повинні розвиватися ваші роздуми.

Поміркуйте і напишіть, чи готові ви до вибору життєвого шляху. Що при цьому ви вважаєте головним?

Друге прослуховування тексту

Методичний коментар. Методика проведення контрольного переказу не передбачає лексичної, орфографічної та інших видів робіт, усного колективного переказу тексту.

IV. Написання переказу із творчим завданням

Підготовка чорнового варіант переказу з творчим завданням

Студенти записують переказ у чернетку.

Редагування написаного

Студенти вичитують переказ, редагують його.

Переписування

Студенти переписують переказ із творчим завданням начисто.

V. Підсумок заняття

Самоперевірка студентами своїх робіт

Студенти вичитують переказ.

Збір зошитів

VI. Домашнє завдання

Знайти афоризми та цитати, які могли б доповнити та проілюструвати складене вами на занятті монологічне висловлювання.

Додаток

У чому призначення людини? Бути людиною!

(С.-Є. Лец).

Є тисячі доріг, мільйон вузьких стежинок.

Є тисячі ланів, але один лиш мій.

В. Симоненко

Самий зміст бути чи не в тому, щоб жити в мудрій злагоді з природою, знати насолоду праці і поезію людських взаємин? І щоб навчитися цим дорожити, треба відчувати потребу це берегти (О. Гончар).

Яке глибоке щастя — жить,

Бути гідним імені людини,

Народу й людськості служить!

М. Рильський

Ах, скільки радості, коли ти любиш землю,

Коли гармонії шукаєш у житті!

П. Тичина

Сміливі завжди мають щастя

(І. Багряний).

Праця дала до життя мені принаду.

Ціль дала, щоб в манівцях не заблукав.

І. Франко

Любіть землю! Любіть працю на землі!

(О. Довженко).

Тільки в праці невтомній крилатим стаєш

(В. Сосюра).

ЛОГІЧНІ ПОМИЛКИ В СКЛАДНИХ РЕЧЕННЯХ

Мета: формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів:

- **знаннява складова:** студент розуміє суть понять «синтаксична норма», «синтаксичне керування», «синтаксична помилка», «логічна помилка»; усвідомлює важливість уміння користуватися засобами мовного вираження;
- **діяльнісна складова:** уміє граматично правильно поєднувати слова в реченнях і словосполученнях; аналізує в тексті й реченнях приклади порушення синтаксичної норми; висловлює припущення про взаємозв'язок синтаксичної норми і чіткості, логічності, ясності тексту;
- **ціннісна складова:** демонструє готовність до написання оригінальних текстів; здатність до публічного виступу; жвавий інтерес до мови; упевненість у результатах своєї роботи.

Хід заняття

3. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

3. Назвіть три основні способи поєднання структурних одиниць складного речення (інтонація, сполучники та сполучні слова)

Інтонація — важливий елемент будь-якого речення, але особливу роль вона відіграє в побудові складних речень. Існує три типи інтонацій:

- Переліку: *Минають дні, минають ночі, Минає літо... {Т. Шевченко}.*
- Протиставлення: *Учора се була казка — сьогодні дійсність {М. Коцюбинський}.*
- Пояснення: *День обіцяє бути погожий: на небі ні хмариночки, ні плямочки {Панас Мирний}.*

4. Яких типів бувають сполучники?

4. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МЕТИ, ЗАВДАНЬ

5. ЗАСВОЄННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Сполучники сурядності слугують об'єднувальними елементами рівноправних частин складного речення. Такі сполучники виражають єднальні, зіставно-протиставні, а також розділові відношення між

предикативними частинами речення. Вони є лише елементами поєднання, проте не належать до жодної з частин складного речення.

Ялинка затремтіла від низу до верхечка, і кілька зелених глищів упало на сніг (М. Коцюбинський).

Сполучники підрядності вживаються для поєднання структурних частин складного речення у часі, умові або причинному наслідку. Такі сполучники завжди належать до підрядної частини речення.

Я довго стояв на вершині дніпрової кручі і слухав, як сивий невпинно котив свою воду (Л. Первомайський).

Сполучні слова є частиною підрядної частини речення, хоча дуже часто в головній частині можуть міститися вказівні слова: *такий, кожний, там, туди* та інші. До сполучних слів належать такі частини мови, як займенникові прислівники (*як, де, куди*) та відносні займенники (*який, чий, хто*). Сполучні та співвідносні слова вживаються для лексичного зв'язку частин складного речення.

Стояла мертва тиша, тільки вода внизу шуміла по камінню (І. Нечуй-Левицький).

Порядок розміщення предикативних частин складного речення може бути вільним або сталим.

У разі вільного порядку структурні частини можуть розміщуватися в реченні в будь-якому порядку, вони можуть змінювати свій порядок. Зміст речення від цього змінюватися не буде. Таке можливе за умови одночасності подій в обох частинах речення.

Був теплий день, світилася весна (М. Рильський).

Сталий порядок вказує на послідовність або причиново-наслідкові зв'язки між частинами складного речення. Такий порядок не можна порушувати.

Прийде вечір — всі вулиці в селі аж гудуть піснями (С. Васильченко).

Привіт, проблемо!

• Визначте тип речень:

6. Людині треба, щоб її робота залишилася після неї жити (**Ю. Яновський**).

7. Нація, котра мислить про світ і про себе в ньому категоріями позиченої мови, неминує мислить несамотійно (**О. Забужко**).

8. Людина звелася над світом усього живого насамперед тому, що горе інших стало її горем (**В. Сухомлинський**).

9. Для того щоб сміх перевернув світ, точкою опори має бути власне серце (**Є. Дудар**).

10. Де громи гриміли смертю огняною, зливи прошуміли сивою стіною (**А. Малишко**).

11. Де кров текла козацькая, трава зеленіє (**Т. Шевченко**).

12. Хто швидко приліплюється до нової думки, той швидко від неї і відпадає (**Г. Сковорода**).

13. Не любить слово стимулів плечистих, бо п'є натхнення тільки з рік пречистих (*Л. Костенко*).

14. Легка тому робота, хто її робить по своїй волі (*Панас Мирний*).

- Відредагуйте текст.

На мою думку, кожна людина, прагнучи підкорити планету, не замислюється над негативними наслідками, адже людина поки що невзможі доцільно володарювати планетою. Адже для кожного нового винаходу, який потрібний людям, потрібний і якісь корисний природний ресурс. А якщо ж постійно відбирати у природи, людство просто втратить планету й перестане існувати. Адже буквально через декілька років планета втратить всі свої запаси ресурсів, внаслідок нераціонального використання ними. Отже, я вважаю, що планету потрібно цінувати і не відбирати у природи її цінність.

- Які помилки переважають у тексті? На що потрібно звернути увагу авторів тексту, готуючись до написання власного висловлення?

IV. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Мистецтво переконувати

- Прочитайте текст Мирослава Дочинця. У чому, на вашу думку, автор бачить гармонію, якої прагне навчитися людина? Спробуйте продовжити, дотримуючись авторського стилю.

ДИВИСЯ...

Хочеш побачити себе — не дивися в дзеркало.

Дивися в очі тих, хто дивиться на тебе.

Дивися в душу тих, хто з тобою.

Дивися на птахів — вони летять проти вітру.

Дивися на риб — вони не бояться потонути.

Дивися на комашку — вона не журиться, що житиме лише день.

Дивися на бджолу — її труд солодкий.

Дивися на траву — вона не хоче бути деревом.

Дивися на дерево — воно весь час росте вгору.

Дивися на листок — він не боїться впасти, коли прийде час. Дивися на ріку — вона несе краплини в океан.

Дивися на дорогу — вона не закінчується.

Дивися на камінь — він твердий у постійності.

Дивися на гору — вона манить вершиною.

Дивися на сонце — воно сходить щодня.

Дивися на вітер — він віє, де хоче, коли хоче і як хоче. Дивися на дощ — він животворний.

Дивися на зірки — вони засвічують темряву.

Дивися на землю — там твоє коріння.

Крок до ЗНО. Робота над лексичними помилками

<i>а між тим</i>	<i>а тим часом, проте, а втім, насправді</i>
<i>без всякого сумніву</i>	<i>без ніякого сумніву, нічого й казати</i>
<i>без малого чверть століття</i>	<i>майже чверть століття</i>
<i>без толку</i>	<i>без пуття</i>
<i>без усяких засобів до життя</i>	<i>без ніяких, жодних засобів</i>
<i>беушне обладнання</i>	<i>уживане обладнання</i>
<i>біля двісті</i>	<i>близько двохсот (але біля хати)</i>
<i>більша половина</i>	<i>більша частина</i>
<i>більше 3-х років</i>	<i>більш як три роки, понад три роки</i>
<i>більше всього</i>	<i>понад усе, найбільше, більше за все</i>
<i>більше року</i>	<i>понад рік</i>
<i>більше того (мало того)</i>	<i>навіть більше, ба більше, ще більше</i>
<i>більше чим досить</i>	<i>(аж) задосить</i>

• ПІДСУМОК ЗАНЯТТЯ

15. Сьогодні на занятті я дізнався (лася), що...
16. Здобуті знання мені знадобляться, щоб...

• ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

17. Повторіть теоретичні матеріали.
18. Виконайте вправу за підручником.

Мета: формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості.
Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів:

- **знансва складова:** учень розуміє суть понять «просте речення», «просте ускладнене речення»;
- **діяльнісна складова:** учень усвідомлює важливість синтаксичних умінь для розвитку мислення й мовлення; уміє користуватися засобами мовного вираження думки (інформації); інтонує текст відповідно до норм і правил; аналізує текст;
- **ціннісна складова:** демонструє готовність до написання оригінальних текстів; розуміння зв'язку між засвоєнням синтаксичної норми і формуванням соціально важливих умінь і навичок; жвавий інтерес до мови; упевненість у результатах своєї роботи.

Перебіг уроку

I. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ Крок до ЗНО

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-4

19. Холодні осінні тумани клубочаться *в/згорі* і спускають на землю мокрі коси.
20. Пливе в сірі *без/вісті* нудьга, пливе [...], і стиха хлипає сум. (3) Плачуть голі дерева, плачуть солом'яні стріхи, умивається сльозами вбога земля і *не/знає*, коли усміхнеться. (4) Міріади дрібних крапель спадають *до/долу*, і пливуть, змішані з землею, брудними потоками. (5) Недобрі думи крутяться тут, над головою, висять хмарами, котяться туманом.
5. На місці пропуску в тексті можуть бути всі слова, ОКРІМ А відчай
Б злість В розпач Г безнадія
6. У тексті окремо треба писати А в/горі
Б до/долу В без/вісті Г не/знає
7. Уточнювальною обставиною ускладнено речення А друге
Б третє В четверте Г п'яте
8. Пунктуаційну помилку допущено в реченні А першому
Б другому В третьому Г четвертому
- Прочитайте. Висловіть своє перше враження від прочитаного. Які речення використовує автор і з якою метою? Сформулюйте просте речення, у якому спробуйте промовисто й вагомо сказати про те, що любите ви і що в тому шукаєте.

ШУКАЮ...

Люблю поезію. Шукаю в ній історії.

Люблю історію. Шукаю в ній філософію.

Люблю філософію. Шукаю в ній мудрість.

Люблю мудрість. Шукаю в ній сутність життя.

Люблю життя. Шукаю в ньому правду прози.

Люблю прозу. Шукаю в ній поетику.

Люблю поетику. Шукаю в ній молитву.

Люблю молитву. Шукаю в ній мовчання.

Люблю мовчання. Шукаю в ньому Бога.

Мирослав Дочинець «Єдин»

• **ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МЕТИ, ЗАВДАНЬ УРОКУ**

• **ЗАСВОЄННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ** Привіт, проблемо!

21. Визначте, яким членом речення виступає виділене слово в синтаксичній конструкції

Зоряна ніч:

А підметом;

Б присудком;

В означенням;

Г обставиною.

22. Визначте, яким членом речення виступає виділене слово в синтаксичній конструкції

Ніч зоряна:

А підметом;

Б присудком;

В означенням;

Г обставиною.

23. Зробіть висновок. Складіть самостійно речення зі словами, які можуть виступати різними членами речення.

*Наша мета — **успіх**. **Успіх** — наша мета.*

24. Ознайомтеся з теоретичним матеріалом підручника з теми «Просте ускладнене речення» і виконайте завдання:

25. Визначте, які члени речення є однорідними в синтаксичних конструкціях: ***Настала ніч, довга, беззоряна, глуха*** (О. Гончар).

Та я ще не пізнав ані тебе, ні воду, ні дзвоника, ні дятла, ні себе...

(М. Вінграновський).

26. Укажіть, у значенні якого компонента речення виступають виділені слова в синтаксичній конструкції:

*Природа тут [у новелі] — це не тільки **п'янка, пишна, велична, прекрасна** декорація, яка поетизує «роман на мент» міської дівчини й полонинського юнака, це — їхня кров і нерви, органічно-психологічна структура, сутність людської природи й породи взагалі* (І.Денисюк).

27. Доберіть ще приклади простих речень, ускладнених іншими компонентами.

• **ЗАКРІПЛЕННЯ ВІВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ**

28. Розгляньте завдання. Назвіть ускладнені прості речення, зазначте, чим саме. Кому (кому) треба ставити в реченні (розділові знаки пропущено)

А Пізньої осені на зритій землі поплуталась гарбузова огудина.

Б А тим часом місяць пливе оглядає небо й зорі та землю й море.

В У моїй душі бриніли людські голоси і ні вдень ні вночі не давали спокою.

Г Підемо до лісу або в гай погуляти чи на річку порибалити.

Д Жовтороте ластів'ятко силилося вилетіти з гнізда та ще не змогло.

• Визначте тип речень:

29. А вже світає. Сумно, сумно, сумно благословляється на світ (*Л. Костенко*).

30. Зіронько моя! Циганочко! Ясонько! Оченя моє каре, щастячко рідне моє!..

(О. Гончар).

31. Люблю до оніміння, до стогону, до сліз (*Л. Костенко*).

32. Спочинку кращого немає та й не треба (*М. Зеров*).

33. Сіро і сумно ставало на заході сонця (*М. Коцюбинський*).

• Підготуйте виступ «Чому я хочу стати...», умотивувавши свій вибір професії.

Стилістичні спостереження

• Прочитайте уривок зі статті. Перепишіть текст, вводючи вставні слова з довідки. Якого значення вони надали тексту?

Аморально повсякчас наголошувати на тому, що в нас найнеозоріші простори, найбагатші надра, найдовші (у сукупності) річки.

Усе це ми не виплекали своїми руками, а одержали у спадок.

Ми зовсім не примножуємо природні багатства, а безсоромно розбазарюємо їх.

Те саме стосується й мови. Для нас вона справді «най» — наймилозвучніша, найлагідніша, найінформативніша... А для французів, англійців, німців? А їхні мови — для нас?

Ми кидаємо-таки тінь на слово чуже, коли своє наділяємо синтезом достоїнств чи не десятка інших мов.

Не зовсім гречно стверджувати, що лише ми маємо велике минуле і ще більше майбутнє.

Роздмухуючи оті «най», «най», ми обов'язково відгородимося від неоднозначного, бурхливого й мінливого світу.

Бо ж ніяка культура не самотня.

Вона мусить контактувати та взаємодіяти з іншими (За М. Сливинським).

Довідка: певна річ, безперечно, без сумніву, безумовно; зрештою, певно, до речі; очевидно, напевно, мабуть; мабуть, певно, напевно, може, можливо; до речі, між іншим, зрештою; по-друге; по-перше, крім того; може, можливо, мабуть.

9. ПІДСУМОК УРОКУ

34. Сьогодні на уроці я дізнався (лася), що ...

35. Здобуті знання мені знадобляться, щоб ...

10. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

36. Повторіть теоретичні матеріали.

37. Виконайте вправу за підручником.

Урок № 30. ПРАВИЛА ПОБУДОВИ СКЛАДНИХ РЕЧЕНЬ

Дата Клас

Мета: формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів:

- **знансва складова:** учень розуміє суть понять «синтаксична норма», «синтаксичне керування», «синтаксична помилка»; усвідомлює важливість уміння користуватися засобами мовного вираження;
- **діяльнісна складова:** уміє граматично правильно поєднувати слова в реченнях і словосполученнях; аналізує в тексті й реченнях приклади порушення синтаксичної норми; висловлює припущення про взаємозв'язок синтаксичної норми і чіткості, логічності, ясності тексту;
- **ціннісна складова:** демонструє готовність до написання оригінальних текстів; здатність до публічного виступу; жвавий інтерес до мови; упевненість у результатах своєї роботи.

Перебіг уроку

I. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАЙ УЧНІВ

38. Прочитайте уривок тексту Мирослава Дочинця «Збирання попелинок». Які поради мудреців вас найбільше вразили й чи є вони суголосними з вашими думками? Можливо, ви надихнулися і можете сформулювати і свою пораду ровесникам у подібному стилі?

ЯКЩО ПОСЛУХАТИ МУДРЕЦІВ...

Якщо хочеш розв'язати проблему, ніколи не думай так само, як ті, хто її створив.

Якщо не боятися робити абсурдні речі, можна досягти неможливого.

Якщо не знати, що це неможливо, — можна здобутися на відкриття.

Якщо хочеш бачити результати своєї праці негайно, то йди в чоботарі. Якщо вибирати освіту, то таку, котра оснастить нас зброєю проти зла. Вона має завчасно навчити, що ми народжені в епоху військової могуті, що суспільство і його добробут вимагають, щоби людина не перебувала в застої миролюбності, щоби, розумна і врівноважена, не боялася бурі.

Якщо не знаєш, як робити, не роби абияк.

Якщо сієш думку, то пожнеш дію; якщо сієш дію, то пожнеш звичку; якщо сієш звичку, то пожнеш характер; якщо сієш характер, то пожнеш долю.

Якщо хочеш змінюватися зсередини, починай зміни зовні: перебери і викинь старі речі, одяг і папери, бо, викидаючи старе й непотрібне, ми звільняємо місце для нового й корисного; у домі, що набитий різним непотребом, нема місця для того, щоби твій наступний день став веселішим.

39. Якими реченнями послуговується автор? Як обрані синтаксичні конструкції впливають на загальне враження від змісту?

Дослідження-відновлення

40. Перепишіть написаний на дошці текст, членуючи його на речення та вставляючи пропущені букви й розділові знаки. Укажіть прості й складні речення.

Микола Терещенко український землевласник з-під Лохвиці, що на Полтавщині, відомий у світі цукровий магнат нащадок давнього козацького роду, що брав початок від старшини Терешка, котрий зміг ро..б..гатіти з шаблі та участі в походах, Микола Іванович володів багатьма цукроварнями на сході України і торгував цукром не л..ше в Росії, а й за кордоном, каву з цукром Терещенка залюбки п..ли в англійських кав'ярнях, французьких кафе та німецьких бістро.

Матеріал для довідок

Микола Терещенко — український землевласник з-під Лохвиці, що на Полтавщині, відомий у світі цукровий магнат. Нащадок давнього козацького роду, що брав початок від старшини Терешка, котрий зміг розбагатіти з шаблі та участі в походах, Микола Іванович володів багатьма цукроварнями на сході України і торгував цукром не лише в Росії, а й за кордоном. Каву з цукром Терещенка залюбки пили в англійських кав'ярнях, французьких кафе та німецьких бістро (За Ю. Дмитренком).

• **ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МЕТИ, ЗАВДАНЬ УРОКУ**

• **ЗАСВОЄННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ** Привіт, проблемо!

41. Уважно прочитайте речення і знайдіть огріхи в побудові їх:

Перше, на чому я хочу зупинитися,— це на підготовці студентів до практичних занять.

Лектор довго говорив про шляхи подолання кризи в економіці, і це мало цікавило аудиторію.

Дерева в лісі стоять сірі, а ялини своїм убранням приваблюють зір.

(Тут неправильно приєднано іменний присудок до підмета і виходить: «Перше — це на підготовці студентів до практичних занять». Треба: Перше — це підготовка студентів до практичних занять. Отже, усе речення має звучати так: Перше, на чому я хочу зупинитися,— це підготовка студентів до практичних занять.)

42. Частини складного речення повинні бути логічно пов'язані між собою.

Наприклад, у складному реченні «Лектор довго говорив про шляхи подолання кризи в економіці, і це мало цікавило аудиторію» немає логічного зв'язку між його простими реченнями. Тут сполучник слід замінити або на *проте*, або на *хоч*.

43. Частини складного речення повинні бути однопланові за змістом і граматичним оформленням.

Наприклад, у реченні «Дерева в лісі стоять сірі, а ялини своїм убранням приваблюють зір» зіставляються зовсім різні речі: колір дерев і вбрання ялин. Очевидно, це речення треба було б оформити так: Усі дерева в лісі стоять сірі, тільки ялини зеленіють і приваблюють зір, або ...тільки ялини своєю зеленню приваблюють зір. У реченні «Розглядалося питання, як організувати літній відпочинок і про роботу пасажирського транспорту в цей період» неправомірно об'єднано підрядне речення і додаток. Можна сказати лише так: Розглядалося питання про те, як організувати літній відпочинок та спланувати роботу пасажирського транспорту в цей період; або передати простим реченням: Розглядалося питання про організацію літнього відпочинку і про роботу пасажирського транспорту в цей період.

44. У складному реченні в наступній частині, щоб не повторювати тих самих слів, їх пропускають або замість них уживають співвідносні займенники (*він, такий, який, що* тощо), прислівники (*тут, там, тоді* тощо).

Наприклад, у другій частині речення Завойовник знущається з підкореного народу, а підкорений — з себе (*В. Голобородько*) із цієї причини пропущено присудок знущається. У другій частині речення Хоч пісня стара, але як величаво звучала вона після довгих боїв (*О. Підсуха*) іменник пісня замінено співвідносним займенником вона.

45. При цьому потрібно стежити, щоб зокрема займенники правильно співвідносилися з іменниками попередньої частини.

Наприклад, у реченні «Ми зайшли в кабінет до директора, який був у кінці коридору» незрозуміло, на що вказує займенник *який* — на кабінет чи на директора. Тут слід сказати: Ми зайшли до директора в кабінет, який був у кінці коридору. У реченні Співає молодь молоді пісні — і, сповнені зичливості й любові, дуби над нею шелестять Маркові (*М. Рильський*) можна вжити тільки займенник над нею і ні в якому разі не над ними (збірний іменник *молодь* у першій частині речення має форму однини).

IV. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

• Визначте тип речення «*Почорніли заводи в озерах і ясніші стали разом з тим...*» (*М. Рильський*):

А просте неускладнене;

Б просте ускладнене;

В складне сполучникове;

Г складне безсполучникове.

• Визначте тип речення «*Я несла тобі тепло у жменьці, а у тебе — дров сухих дровник*» (*Г. Турелик*):

А просте неускладнене;

Б просте ускладнене;

В складне сполучникове;

Г складне безсполучникове.

• Визначте тип речення «*Не говори печальними очима те, що бояться вимовить слова*» (*Л. Костенко*):

А просте, ускладнене відокремленими членами;

Б просте, ускладнене однорідними членами;

В складне сполучникове;

Г складне безсполучникове.

• Визначте тип речення «*Вітри з розгону поламали скрипку, гуде у сосен буйна голова*» (*Л. Костенко*):

А просте неускладнене;

Б просте ускладнене;

В складне сполучникове;

Г складне безсполучникове.

Крок до успішного складання ЗНО

46. Потребує редагування речення

А Щоб оглянути якнайбільше пам'ятних місць Харкова, заздалегідь знайдіть та ознайомтеся з переліком екскурсій.

Б Під'їхавши до Кам'янця, ми побачили обриси середньовічного міста й почули шум сучасної автостради.

В У кожному екскурсійному бюро Львова з гостями міста працюють досвідчені та комунікабельні гіді.

Г Екскурсоводи розкажуть про музеї Переяслава-Хмельницького німецькою, польською та іспанською мовами.

47. Прочитайте речення *Лише частина студентів ... опанувати правила вимови ..., хоч Оксана Семенівна, як досвідчений викладач, ... цій темі чимало часу*. Граматично правильним є варіант послідовного заповнення пропусків

А змогли, важкими французькими звуками, приділила **Б** змогла, важкими французькими звуками, приділив **В** змогли, важких французьких звуків, приділив **Г** змогли, важкими французькими звуками, приділила **Д** змогла, важких французьких звуків, приділила

Мистецтво переконувати

► Прочитайте міркування Мирослава Дочинця про почуття невміння, яке так часто стоїть нам на заваді до здійснення мрій, до досягнення мети. Наскільки переконливим є автор, на вашу думку? Як він цього досягає? Запитайте в сусіда по парті, чого він, на його думку, не вміє робити, але прагне цього. Переконайте його, що варто це зробити, використавши прості, але неспростовні аргументи.

ЯКЩО НЕ ВМІЄШ...

Не бійся робити того, чого не вмієш.

Тебе не розчарує результат, бо ти ж не вмієш.

Ти ні з ким не конкуруєш, бо ти не вмієш.

Від тебе ніхто нічого не вимагає і не чекає, бо ти не вмієш.

Ти можеш робити те, що хочеш і як хочеш, бо ти не вмієш так, як треба. Коли робиш те, що не вмієш, це не робота, радше — спроба, розвага, пригода. Себто — творчість.

Бути невмілим цікавіше й веселіше, бо в нього все попереду.

Невмілі більш вільні й розкуті в своїй невмілості, ніж умілі у своїй регламентованій умілості.

Коли робиш не вміючи, ти помічаєш свіжим оком те, чого не бачить той, який уміє.

Той, хто не вміє, має щасливий шанс навчитися вміти. А той, хто вміє, не має вже цієї нагоди, натомість має нудну звичність певності і прихований смуток досвіду.

Не вміючи ти можеш зробити щось інше, незвичайне, несхоже ні на що. Щось таке, що відхиляється від норми.

Усі великі відкриття в цьому світі зробили ті, що не вміли, але вони не знали, що не вміють.

Той, хто не вміє, — він як Ной, котрий не був корабелом, як Давид, котрий не був поетом, як Америго Веспуччі, котрий не був американцем, як тесля з Назарету, який до того, як зійти на дерев'яний хрест, не був нашим Богом. І навіть Батько його починав творити не з чогось, а з нічого.

Той, хто не вміє, більше є собою і з собою, ніж той, хто вміє те, що вміють інші й намагається бути як інші. А той, хто не вміє, — вже цим є інший. Бо вміти — не означає знати. Знати — не означає мати. А мати — не означає бути.

Мирослав Дочинець «Єдин»

• ПІДСУМОК УРОКУ

48. Сьогодні на уроці я дізнався (лася), що...

49. Здобуті знання мені знадобляться, щоб...

• ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

50. Повторіть теоретичні матеріали.

51. Виконайте вправу за підручником.

52. Складіть коротку промову про те, чому не потрібно боятися помилок у навчанні чогось нового. Будьте переконливими.

Урок № 6. НАПИСАННЯ ВИСЛОВЛЕНЬ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ТРОПІВ І ФІГУР

Мета: навчання засобами мови пізнавати світ, облаштовувати гармонійне співіснування в ньому, зберігати й передавати культурні набутки, виражати емоції й почуття, розв'язувати життєві проблеми.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів:

- **знансєва складова:** усвідомлює важливість уміння користуватися засобами мовного вираження;
- **діяльнісна складова:** уміє користуватися засобами мовного вираження думки (інформації); виявляє у тексті тропи і риторичні фігури; збагачує й увиразнює текст тропами і риторичними фігурами;
- **ціннісна складова:** виявляє в текстах та обґрунтовує особистісні й загальнолюдські цінності; висловлює власне розуміння цінностей; демонструє повагу до себе й інших, добираючи і вживаючи потрібні слова.

Перебіг уроку

53. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

54. МОТИВАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ.

ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МЕТИ, ЗАВДАНЬ УРОКУ

55. ЗАСВОЄННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ Бліцопитування

- Метафора — це...
- Метонімія — це...
- Антитеза — це...
- Градація — це...
- Повторення — це...
- Риторичне запитання — це...

Привіт, проблемо!

Прокоментуйте тезу «Життя людини — це сукупність промов, від яких залежить її доля».

Лінгвістична майстерня

Прочитайте «Ненав'язливі поради молодим керівникам» Бориса Жебровського. Оберіть з переліку порад тему для вашого висловлення. Запишіть текст. Пам'ятайте про необхідність збагачення й увиразнення тексту тропами і риторичними фігурами для досягнення комунікативної мети.

- Керівництво має бути стимулюючим.
- З усіх прав просіть право на помилку.
- Шукайте в людях чесноти раніше, чим недоліки.
- Для справи найважливіше — настрої підлеглих. З цього і починайте день...
- Що б Ви не казали, почують лише те, що захочуть.
- Спочатку стимули — потім вимоги.
- Зібрав гарний врожай — згадай тих, хто сіяв.
- Не підписуй накази, якщо не знаєш, як їх виконувати.
- Потенційні вороги — ті, кого ми не вислухали або принизили.
- Свобода — це можливість бути проти.
- Бережіть здоров'я: не працюйте в колективі, який Вас не любить.
- Жарти мають лікувати, а не завдавати болю.
- Біда — коли дурень талановитий організатор.
- Перед ухваленням рішення поговори з тими, хто з тобою не згоден.

Навчився говорити — навчися слухати.

- Вірити можна тому, хто сумнівається.
 - Чим вище, тим важче дихати.
 - Довго сперечаються — обоє помиляються.
 - Якщо ти зробив усе, що від тебе хотіли, піди сам.
 - Хоч раз на день за що-небудь себе похвали.
 - Перемагає той, хто вдало обрав собі ворога.
 - Людина не на своєму місці — біда для всіх.
 - Порекомендуйте своїм підлеглим почитати «Щоденник» Олександра Довженка. Там є дивовижно іронічна фраза: «Люди злі і невдячні. І скільки на них не працюй, ніколи всім не вгодиш... Тому краще догоджати начальнику».
 - Молодим керівникам потрібно питати у досвідчених не про те, що вони зробили, а що хотіли зробити, але не змогли.
 - Піднімається той, хто не боїться падати.
 - Прийшла думка — вирішуй, не чекай другу — заплутаєшся.
 - Справжній керівник той, хто зробив учора те, на що сьогодні наважилися всі...
 - Просять поради — хочуть допомоги.
 - Чим швидше забудуть твою послугу, тим краще для тебе.
 - Не звертай уваги на недоліки інших.
 - Іноді гордо піднята голова — лише звичка дивитися вгору.
 - Навчіться бути байдужими до своїх ворогів.
 - Важливо запам'ятати два займенники: «ми» — якщо вийшло, і «я» — коли не вийшло.
 - Найбільша помилка — розраховувати на тих, кому зробив добро (*3 Інтер-нету*).
- 56. ПІДСУМОК УРОКУ Відкритий мікрофон**
- Головний результати моєї роботи на уроці — це...
 - У скарбничку особистого ораторського досвіду я сьогодні додав (ла)...
 - Які були труднощі протягом уроку? Чому? Як їх подолати?
 - Найкориснішими були такі вправи: ...
- 57. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ**
- Повторіть теоретичні матеріали.
 - Виконайте вправу за підручником.

Урок № 5. РИТОРИЧНІ ФІГУРИ. РОБОТА З ТЕКСТОМ

Мета: виховання стійкої мотивації й свідомого прагнення до вивчення української мови; формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів:

- **знансєва складова:** усвідомлює важливість уміння користуватися засобами мовного вираження;
- **діяльнєсна складова:** уміє користуватися засобами мовного вираження думки (інформації); виявляє в тексті риторичні фігури; збагачує й увиразнює текст риторичними фігурами;
- **ціннєсна складова:** демонструє готовність до написання оригінальних текстів; здатність до публічного виступу; жвавий інтерес до мови; упевненість у результатах своєї роботи; демонструє небайдужість, активність у розгляді питань теми.

Перебіг уроку

58. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

59. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ Бліцопитування

- Риторика — це...
- Колискою риторики вважають...
- Риторичні фігури — це...

Крокдо ЗНО

Перевірка довготривалої пам'яті: запишіть і правильно вимовте слова з орфоепічного диктанту попереднього уроку.

60. ЗАСВОЄННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Лабораторія юного дослідника

11. Визначте, які риторичні фігури, вивчені на попередньому уроці, використані в наведених реченнях. Які речення побудовані на принципі парадоксу? 1. Що б Ви не казали, почують лише те, що захочуть. 2. Зібрав гарний урожай — згадай тих, хто сів. 3. Бережіть здоров'я: не працюйте в колективі, який Вас не любить. 4. Найбільша помилка — розраховувати на тих, кому зробив добро. 5. З усіх прав просіть право на помилку. 6. Шукайте в людях чесноти раніше, чим недоліки. (*Борис Жебровський «Ненав'язливі поради молодим керівникам»*)

Робота з текстом

12. Прочитайте текст. Визначте тему, основну думку. Зробіть висновок про те, чому текст має саме такий заголовок.

РЕФРЕЙМІНГ — МИСТЕЦТВО БУТИ ЩАСЛИВИМ Ми часто стикаємося з проблемами.

Інколи здається, що складна ситуація, у яку ми втрапили, це — найстрашніше в житті і гірше бути уже не може. Зазвичай це неправда, а такими панічними настроями ми лише погіршуємо стан справ. Пропонуємо поглянути на власні проблеми під іншим кутом.

Що ж таке рефреймінг? Рефреймінг — одна з найвідоміших методик. Її використовують як у бізнесі, так і в особистому житті. Слово походить від англійського «frame» — рамка. Буквально термін означає «зміна рамки». Тобто треба взяти ту ж ситуацію (картинку) і вставити її у нову рамку. Тоді і сприйматиметься ця ситуація (картинка) по-новому.

Знаєш, що найважче у житті? Синій кит. Його маса може суттєво перевищувати 150 тонн. А до усього іншого можна призвичаїтися. Саме такий підхід пропонує рефреймінг — мистецтво змінювати своє ставлення до будь-чого.

Ось хороший приклад того, наскільки по-різному можна дивитися на одну й ту ж ситуацію, якщо цього забажати. Наприклад, тобі збільшили навантаження на роботі/навчанні. Ок, не проблема. Тепер ти:

- більше встигатимеш;
- змушений організувати свій час (а так давно не вистачало поштовху);
- навчишся цінувати відпочинок;
- отримаєш більшу віддачу (здобудеш кращі бали чи попросиш вищу зарплату) (3

Інтернету).

Післятекстові завдання

61. Скористайтесь прийомами рефреймінгу для вдосконалення ораторських навичок.

Можливо, саме це допоможе вам здолати страх перед аудиторією й побороти невпевненість.

Виділіть будь-яку рису вашого характеру або зовнішності й подумайте, за яких умов вона була або могла бути чеснотою або перевагою зовнішності. Або згадайте людину, яка має такі ж риси, чи особливості зовнішності й пишається ними.

Наприклад:

Я невисокий, та Наполеону це не завадило завоювати півсвіту.

Я надто висока — майже одного зросту з Клаудією Шиффер.

Я дуже лінивий, та ніколи не роблю непотрібної роботи.

У мене немає диплома про вищу освіту, у Вілла Гейтса теж. s

Я трохи маю зайвої ваги, та хорошої людини має бути багато.

62. Висловіть свої міркування про те, чим є рефреймінг для успішної людини філософією життя чи психологічним прийомом подолання комплексів.

Мистецтво переконувати

Головне завдання рефреймінгу — дати тобі новий погляд на ситуацію, іноді навіть вибити зі звичної колії. Він допомагає не хвилюватися через негативні ситуації й легше ставитися до життя. Адже уся ^и є позитивна сторона. Просто треба уміти її знайти. Розглянемо кілька поширених ситуацій, які багатьом здаються кінцем світу, хоча це зовсім не так. Запропонуйте свої аргументи, що переконують у позитиві ситуації, яка склалася.

Ситуація № 1. Через хвилювання (проблеми зі здоров'ям тощо) ти набрав під час ЗНО не ту кількість балів, на яку розраховував. Відповідно, не зможеш вступити цього року до вишу. Але ситуація жахлива лише на перший погляд...

(Українцям важко уявити, що в Європі молодь спеціально не вступає до вишу одразу після школи чи не йде на магістратуру одразу після закінчення бакалаврату. Називається така практика Gap-year. Тайм-аут довжиною в рік виділяють на те, щоб волонтериTM, подорожувати, стажуватися, робити що заманеться. Gap-year стає усе популярнішим, особливо враховуючи необмежені можливості для сучасної молоді — можна поїхати волонтером майже в будь-який куточок Землі. Тож і в тебе з'явився цілий рік, щоб визначитися, куди ж ти хочеш вступити насправді. Можливо, ти мріяв стати журналістом, але, по-стажувавшись у кількох виданнях за рік, зрозумієш, що уявляв цю професію інакше. І обереш інший виш, зекономивши одразу 4 чи навіть 6 років даремного навчання. Чи волонтерство в Індії переверне твій світ і докорінно змінить життєві пріоритети. Просто поглянь на це як на можливість!)

Ситуація № 2. Ти вступив не в омріяний виш. Ще й далеко від дому... (Насправді, така «підніжка долі» — чудова мотивація для саморозвитку. Це нове середовище, нові знайомі та викладачі. Розглянемо життєвий приклад: дівчина потрапила не на ту спеціальність, про яку мріяла. А вже

на першому курсі з'ясувалося, що 10 найкращих студентів напряму на третьо-І му курсі поїдуть за обміном за кордон, і це особливість саме тієї спеціальності-І ті, яку вона не планувала обирати. У результаті дівчина провчилася семестр І у Варшавському університеті й об'їздила Європу.)

І Ситуація № 3. Ти не отримуватимеш стипендії, хоча на неї дуже розраховував.

І (Сприймай це як поштовх нарешті стати самостійним. Не треба прогулювати пари, щоб оплачувати своє навчання та розваги, і не обов'язково прирече-І но тренуватися вигукувати: «Вільна каса!» Можеш зробити джерелом доходу... І своє хобі. Любиш читати — пиши рецензії на книжки для тематичних сайтів. 4 Любиш мандрувати — створи власний тревел-блог. Робиш щось своїми руками — починай це продавати. Добре знаєш якусь іноземну мову — займися репетиторством після пар. Таким чином університет ти закінчиш не лише з дипломом на руках, але й досвідом за плечима. А можливо, знайдеш нове покликання.)

Ситуація № 4. Ти розлучився (лася) з коханою людиною.

(Катастрофа на перший погляд, але шукаймо й хорошу сторону. По-перше, банально, але усе, що нас не вбиває, робить сильнішим. По-друге, колишнього/ю неможливо було витягнути за кордон у мандри? Ти спокійно можеш зробити це без нього/неї. По-третє, саме час згадати усіх близьких, про яких ти несправедливо забув — подзвони кращому другу, сестрі, давнім знайомим, яких вічно обіцяєш «набрати». У тебе з'явиться багато вільного часу, який можна присвятити саморозвитку, навчанню, роботі. Такі переломні моменти часто стають поштовхом до великих змін. Наприклад, переїхати в інше місто чи навіть країну. І, звісно, тепер у тебе з'явився шанс зустріти людину, з якою ти зможеш розділити своє щастя та радість.)

Ситуація № 5. Ти захворів. Ще й у розпал літа. Усі зустрічі та плани скасовано, самопочуття жахливе.

(Що може бути тут хорошого? До прикладу, наступного разу ти більше не будеш жадібно ковтати холодну воду і, можливо, убережешся від набагато серйознішої хвороби. На кілька днів зможеш відчути себе слабким — рідні принесуть гарячого супу, кохана людина — мандаринок. Можливо, вдасться трохи відволіктися від роботи, почитати давно відкладену книгу, подивитися улюблений серіал). (З Інтернету)

V. ПІДСУМОК УРОКУ

Відкритий мікрофон «У *скарбничку особистого ораторського досвіду я сьогодні додав (ла)...*»

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Повторіть теоретичні матеріали. Виконайте вправу за підручником

Дата Урок № 4. РИТОРИЧНІ ФІГУРИ (АНТИТЕЗА, ГРАДАЦІЯ, ПОВТОРЕННЯ, клас РИТОРИЧНЕ ЗАПИТАННЯ, ЗВЕРНЕННЯ, ПОРІВНЯННЯ)

Мета: виховання стійкої мотивації й свідомого прагнення до вивчення української мови; формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів:

- **знання складова:** розуміє суть понять «риторичні фігури (антитеза, градація, повторення, риторичне запитання, звернення, порівняння); усвідомлює важливість уміння користуватися засобами мовного вираження;
- **діяльнісна складова:** організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); уміє користуватися засобами мовного вираження думки (інформації); виявляє у тексті риторичні фігури; збагачує й увиразнює текст риторичними фігурами;
- **ціннісна складова:** демонструє готовність до написання оригінальних текстів; здатність до публічного виступу; жвавий інтерес до мови; упевненість у результатах своєї роботи; демонструє небайдужість, активність у розгляді питань теми.

Перебіг уроку

63. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

64. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ КрокдоЗНО

- Перевірте правильність наголошення слів за словником. Які норми літературного мовлення порушено?

Бовтати, верба, випадок, граблі, дочка, ідемо, косий, легкий, новий, олень, отаман, приятель, одинадцять, спина, чарівний, віднести, щелепа.

65. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МЕТИ, ЗАВДАНЬ УРОКУ

66. ЗАСВОЄННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ Робота з підручником

- Прочитайте в підручнику лінгвістичну довідку. Розкажіть про поняття риторичних фігур і їхню роль в ефективності усної промови.

Матеріал для вчителя. Чималу роль відіграють у мові оратора так звані риторичні фігури — особливі прийоми мови, що збільшують її переконливість і силу впливу на слухачів.

Найсильнішою та найефективнішою риторичною фігурою вважають риторичне питання. Ефективність його в тому, що воно «ненав'язливо нав'язує» якусь ідею. Особливо висока ефективність риторичних питань у стані напруженого очікування, коли аудиторія емоційно збуджена. Широко відомий такий випадок із судової практики адвоката Плевако (відомого юриста кінця XIX — початку XX ст., судового оратора, винахідливого адвоката, який вигравав складні та запутані справи): він захищав літню жінку, яка вкрала французьку булку. Прокурор заявив, що крадіжка невелика, але це злочин, і що він підриває основи закону імперії. Плевако, звертаючись до присяжних, сказав: «Шановні панове присяжні! Не мені нагадувати вам, скільки випробувань випало на долю нашої держави і зі скількох із них ми вийшли переможцями. Підвалини держави не змогли підірвати ні татаро-монгольська навала, ні шведи, ні турки, ні французи. Як ви гадаєте, чи винесе держава одну французьку булку?» Жінку виправдали.

Риторичні питання добре сприймаються на слух, завдяки чому вони і є ефективним риторичним прийомом усної промови.

Існують й інші риторичні фігури. *Анафора* — риторична фігура, яка передбачає однаковий початок низки фраз: *нам потрібно з'ясувати..., нам потрібно встановити..., нам потрібно сказати...* тощо.

Градація — розташування слів так, щоб кожне наступне було виразнішим, сильнішим від попереднього: *він не здогадувався, не знав, не підозрював, йому й на думку не могло таке прийти.*

Антитеза — риторичний прийом, що полягає в протиставленні всередині однієї й тієї ж фрази: *держава пухне — народ хиріє; громадяни крадуть — держава багатіє.*

Перераховуючий ряд: група слів, які перелічують якість чи ознаки якогось явища й даються через кому або за допомогою слів *по-перше, по-друге* і т. д. Для того, щоб такий прийом був ефективним риторичним засобом, перераховуючий ряд має бути достатньо довгим — 4, 5, 6 членів і більше; уявлення «багато» в аудиторії починається зазвичай після трьох.

Гіпербола — перебільшення відомого, наприклад, *немає таких сил, які б змусили його звернути з обраного життєвого шляху.*

Інверсія — змінювання звичайного порядку слів: *ніколи більше не буде чути в коридорах цього будинку дитячий крик.*

До важливих риторичних фігур відноситься повтор. Уважається, що потрібно не менше чотирьох разів повторити думку, щоб вона відбилась у свідомості. Повтор веде до запам'ятовування; однак установлено, що механічний повтор думки чотири рази збільшує кількість тих, хто сприйняв інформацію та запам'ятав її удвічі. Це означає, що повтор мусить бути видозміненим, не можна повторювати думку в одній і тій же словесній формі. Приклад ефективного повтору у видозміненій формі: *ми повинні викласти народу всі факти; наш обов'язок — звітувати перед народом; народ повинен все знати; пора сказати народу правду.* Ідея, яку ви плануєте донести до слухачів, під час виступу має кілька разів повторюватись, але повтор потрібно здійснювати в різній словесній формі. Повтор однієї й тієї ж словесної форми насторожує слухачів, вони починають підозрювати, що їм насильно хочуть нав'язати якусь ідею.

Усі перелічені риторичні фігури сприяють підсиленню впливу усного виступу. Будь-який із цих прийомів може бути особливо ефективним, якщо він вживається тільки один, а сам виступ стислий і побудований на цьому риторичному прийомі. Однак дуже велика кількість риторичних фігур в усній мові або одноманітність застосування здатні призвести до зворотного ефекту, можуть викликати роздратування в слухачів, тому їх застосовувати в усній мові потрібно обережно, без зловживань (3 підручника).

Лабораторія юного дослідника

► Прочитайте рекламні тексти, визначте, які риторичні фігури використано в них. Зробіть висновок про їхню роль в ефективності реклами: максимальна кількість інформації при мінімальному обсязі тексту.

- Яка дитина не мріє про власний автомобіль? (Реклама магазину іграшок)
- Ну яка дівчина відмовиться від задоволення потішити себе новими парфумами?
- Ну, як, Аліно, Ви вже знаєте, на що витратите гроші, заощаджені на новій Gala?
- Чи настільки ви багаті, щоб купувати дешеві речі?

Свято сімейне. Свято, яке для нас стало чимось таким, що найбільш запам'ятовується. Свято любові й теплоти навколо, сімейного вогнища. Святкова атмосфера допомагає нам у цьому: сніг за вікном, ялинка, діти, подарунки, гарний новорічний стіл і чекання дива. (Реклама газованого напою)

6. Маленький помічник у великих справах.

Довідка. 1,2 — риторичне запитання; 3 — риторичне звертання, 4, 6 — антитеза, 5 — анафора.

Робота з текстом

- Прочитайте текст, який є мотиваційною промовою юриста для кар'єрного зростання. Якими риторичними фігурами можна підсилити вплив цього виступу?

ЩАБЕЛІ КАР'ЄРИ ЮРИСТА

Досвід роботи дав мені можливість усвідомити проблеми діяльності правової системи. Не зі слів знаю, що нинішній стан правосуддя України не дозволяє її громадянам беззаперечно вірити в те, що звернення до суду є гарантією відновлення порушених прав. Основними проблемами правової влади є корупцію, можливість впливу політичних важелів, водночас порушення принципу

незалежності суддів, недосконалість процесуального законодавства тощо.

Маю необхідну кваліфікацію для подальшого кар'єрного зростання. Маю усвідомлене бажання та готовність працювати над собою, постійно підвищувати свій фаховий рівень, хочу долучитися до відновлення авторитету правосуддя, працювати над об'єктивним, але позитивним іміджем українського правника. Прагну завоювати повагу та фахове визнання, маю належну компетентність та спроможність докласти зусилля та застосувати здобуті знання для становлення в Україні справедливої юриспруденції з високими моральними та етичними якостями.

Надважливим вважаю очищення судової системи від осіб, які не відповідають критеріям професійності, сприяння підвищенню неупередженості, законності та справедливості.

У своїй діяльності ніколи не відступаю від власних переконань під впливом зовнішніх чинників. Уважаю, що суддя має право й зобов'язаний ухвалювати рішення самостійно у відповідності до чинного законодавства, не повинен мати страху перед залякуваннями — політичними, адміністративними, з боку преси. Зроблю все залежне для відновлення довіри громадян України до судової системи, яке має бути не лише декларативною фразою, а й конкретними результатами роботи.

Мистецтво переконувати

- Чи визначилися ви зі своєю майбутньою професією? Підготуйте коротке повідомлення «Перші кроки для досягнення мети», у виразному тексті засобами мовного вираження думки.

67. ПІДСУМОК УРОКУ Відкритий мікрофон

13. Які були труднощі протягом уроку? Чому? Як їх подолати?

14. Головні результати моєї роботи на уроці — це...

15. Ці знання і вміння я обов'язково використаю...

68. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

16. Повторіть теоретичні матеріали.

17. Виконайте вправу за підручником.

Урок № 3. МЕТАФОРА, МЕТОНІМІЯ, ЇХНЯ РОЛЬ У МОВЛЕННІ Дата

Клас

Мета: виховання стійкої мотивації й свідомого прагнення до вивчення української мови; формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів:

- **знання складова:** учень розуміє суть понять «метафора», «метонімія»; усвідомлює важливість уміння користуватися засобами мовного вираження;
- **діяльнісна складова:** організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); аналізує текст; виявляє у тексті мовні тропи; збагачує й увиразнює текст тропами;
- **ціннісна складова:** демонструє готовність до написання оригінальних текстів; здатність до публічного виступу; жвавий інтерес до мови; упевненість у результатах своєї роботи; демонструє небайдужість, активність у розгляді питань теми.

Перебіг уроку

69. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

70. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ Привіт, проблемо!

18. Чи можна пісню вважати формою промови? Чи є пісенна композиція зверненням до слухачів, ефективність якої підпорядковується правилам риторики? Пісня «Плакала» молодого українського гурту KAZKA після низки успіхів в Україні та світі, а також понад 50-ти мільйонів прослуховувань у YouTube увійшла в топ-10 світового чарту. Як зазначив продюсер Юрій Нікітін, це був перший випадок в історії української музики, коли пісня українською мовою викликала подібний ажіотаж.

19. Прослухування пісні гурту Kazka «Плакала».

Попри цікавість, яку викликала ця пісня, відповіді на питання «Про що вона?» слухачі дають часто протилежні. І пояснюється це просто: пісня написана з використанням різних метафор, метонімії, інших художніх засобів, тож не кожен зможе зрозуміти, про що ж співає група KAZKA.

71. МОТИВАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МЕТИ, ЗАВДАНЬ УРОКУ

72. ЗАСВОЄННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ Робота з підручником

20. Прочитайте в підручнику лінгвістичну довідку. Розкажіть про метафору, метонімію та їхню роль у мовленні.

Лінгвістична майстерня

21. Коротко сформулюйте пояснення термінів «метафора», «метонімія», «синекдоха».

Наведіть приклади.

Метафора — з грецької «перенесення». Розкриття сутності одного предмета чи явища через особливості іншого: *сміється день, радіє вітер*.

Метонімія — заміна одного слова іншим на основі суміжності (тобто тісного зв'язку): *слухати «Океан Ельзи» замість слухати їхні пісні, читати Франка замість читати твори Франка*.

Синекдоха — різновид метонімії. Заміна назви цілого предмета назвою його частини.

Класичний приклад про Червону Шапочку: на позначення всієї дівчинки — лише її головний убір.

КрокдоЗНО

- Прочитайте текст. Виправте помилки у вживанні прямої мови.

ХІТ «ПЛАКАЛА»

«На моє глибоке переконання, у пісні «Плакала» йдеться про зрозумілі та навіть очевидні речі. У цій композиції немає абсолютно нічого надуманого, або ж важкого для сприйняття,— розповіла про пісню фронтвумен гурту Кагга.— Ця розповідь про нас, про всіх дівчат та жінок, про наше неймовірне вміння переживати практично будь-які життєві проблеми і ніби заново народжуватися щасливими наступного дня». Текст пісні гурту Кагга «Плакала», що увійшла в топ-10 світового чарту й викликала ажіотаж, написав Сергій Сердик.

- Доберіть синоніми до слів іншомовного походження *фронтвумен, чарт, ажіотаж, хіт*.

Мистецтво переконувати

- Прочитайте текст пісні Сергія Сердика «Плакала». Текст пісні Кагга «Плакала» — це звернення дівчини до хлопця, який розбив їй серце. Прокоментуйте вживання художніх засобів, визначте їхню роль у досягненні комунікативної мети.

ПРО ЩО СПІВАЄ КАГКА?

У першій строфі співачка розповідає нам про те, що, попри образи, біль і сльози, вона не здається. Ужито метафору «мости горять», дівчина обриває всі зв'язки з людиною, яка її образила. Вона знає, що повинна вистояти, незважаючи ні на що. Текст пісні в другій строфі розповідає про душевні муки героїні. Вона страждає, що її «душа болить» (метафора). Але вона ухвалює рішення «заховати» свою душу (метафора), не звертати на неї уваги, тим самим намагаючись урятувати себе від шаленого болю.

У приспіві, який повторюється в пісні 5 разів, співачка говорить: «Поплакала — і стоп!» Усі свої негативні емоції пішли з неї разом зі сльозами, їй потрібно рухатися далі. «Фіалка розцвіла», «засяяв день» — усе так само прекрасно, як і було до трагедії, яка ледь не зруйнувала життя головної героїні.

У третій строфі ми дізнаємося, що героїня ухвалила остаточне рішення: «знайти нові кольори повинна я», їй слід усвідомити, що це не кінець світу. Вона знає, що знайде в собі сили продовжувати жити далі й шукати прекрасне навколо себе. Строфа закінчується рядком «менше слів, більше віри» (антитеза). У цього рядка таке ж призначення, як в останніх рядків двох попередніх строф: змусити себе повірити в те, що життя не закінчилося, що все ще попереду, потрібно тільки вірити і діяти.

Текст пісні «Плакала» присвячено жіночій душі, яка здатна відроджуватися, незважаючи на всі випробування, які підносять їй життя. Скільки б років не було жіночій душі, вона буде здатна любити й дарувати тепло іншим людям. Навіть якщо колись здавалося, що душа мертва.

Гурт Кагга хотів змалювати всю силу жіночої душі, яка непорівнянна ні з чим. Після того, як дівчина поплаче, життя для неї починається спочатку. Мільйони жінок змивають зі своєї душі гіркоту саме сльозами. Так і вчинила героїня пісні «Плакала». Жіночі сльози допомагають перенести біду, наскільки б важкою вона не була. Сльози очищають душу, звільняють її від негативу. Цією піснею і своїми сльозами вона намагається залікувати власні рани. Головна героїня стане сильнішою і йде далі, фокусуючи свою увагу на тому, яке прекрасне життя навколо неї. Вона знайде собі нову любов, яка зробить світ ще яскравішим (За матеріалами ЗМІ).

► Деякі ЗМІ теж опублікували коментар, що полегшує сприймання тексту пісні, насиченого метафорами. Порівняйте цю інформацію із власним сприйняттям твору.

Мовний інтенсив

Проаналізуйте уривки з пісень іншого популярного гурту «Океан Ельзи». Прокоментуйте вживання художніх засобів, визначте їхню роль у досягненні комунікативної мети.

- Дощ буде іти, очі кличуть (хочуть), ніч відійде, висохла ніч, вітер погас, паде зоря, фестиваль снів.
- Твої губи вчать мене, твоє життя зайде до мене в гості знов.
- Слова... Слова, немов вуаль Там, де тонка діагональ Звучить кришталь («Стріляй»).
- Ніч на стрісі хати висить, дощ моросить,

Світло лле духмяний місяць, дня є досить.

А я тебе прошу:

Просто побудь зі мною і послухай мій блюз Контрабас («Нічний блюз»).

4.1 от моя душа

Складає зброю вниз.

Невже таки вона

Не хоче теплих сліз? («Обійми»).

- Там, де для когось тільки лютий за вікном,

На моїй вулиці давно уже весна («На небі»),

- Коли настане ніч для мене й для тебе,

Коли погасне світло у твоєму вікні.

Я полечу у зоряне небо —

Там твої очі солоні сніться мені («Сумна мелодія»).

Робота з підручником

Ознайомтеся з матеріалами підручника й дайте визначення поняття «парадокси», «каламбури», «хіязми». Відповідь почніть словами «Чи знаєте ви, що...».

Наприклад. Чи знаєте ви, що хіязм — це мовностилістичний прийом, у якому елементи розташовані в оберненому порядку, хіязм ґрунтується на заміні послідовності елементів у двох паралельних рядах слів. Наприклад: *Є люди, як дуби, і є дуби, як люди* (Д. Павличко).

Лінгвістична майстерня

Визначте, які з афоризмів побудовані на основі парадоксів, а які — на основі хіязмів.

73. Мова дана людині для того, щоб приховувати свої думки (*Ш.М. Талейран-Перігор*).

74. Найгірше ми знаємо своїх близьких (*Ф. Моріак*).

75. Те, що є в людині, безсумнівно, важливіше за те, що є у людини (*А. Шопен-гауер*).

76. Треба їсти, щоб жити, а не жити, щоб їсти.

Довідка. 1,2 — парадокси, 3, 4 — хіязми,

22. ПІДСУМОК УРОКУ

► Оцінити самостійно свою роботу на уроці.

23. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

► Повторіть теоретичні матеріали.

► Виконайте вправу за підручником.

Урок № 2. ПРАКТИЧНА РИТОРИКА.

ЗАСОБИ МОВНОГО ВИРАЖЕННЯ ПРОМОВИ

Мета: формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів:

- **знання складова:** учень усвідомлює важливість уміння користуватися засобами мовного вираження;
- **діяльнісна складова:** уміє користуватися засобами мовного вираження думки (інформації); інтонує текст відповідно до норм і правил; аналізує текст;
- **ціннісна складова:** демонструє готовність до написання оригінальних текстів; здатність до публічного виступу; жвавий інтерес до мови; упевненість у результатах своєї роботи.

Перебіг уроку

77. **АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ** Риторична розминка

24. Риторика — це наука...

25. Що значить бути оратором?

26. Що дасть старшокласникам вивчення риторики?

78. **ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МЕТИ, ЗАВДАНЬ УРОКУ**

79. **ЗАСВОЄННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ** Привіт, проблемо!

► Хто з вас боявся виступати перед аудиторією?

Опишіть відчуття, через які виявляється страх перед аудиторією.

Чи можна назвати ці відчуття комфортними?

Чи хотіли б ви навчитися їх долати?

Аби стати вправним у красномовстві, потрібно визначити алгоритм (послідовність дій), які приведуть до впевненості й уміння опановувати себе, контролювати свій психологічний стан.

Окрім того, важливо вміти привертати увагу до свого виступу, активізувати слухачів.

Важливо, насамперед, усвідомити відмінності усної промови та письмового звернення оратора.

Риторичний конструктор

► Відновіть текст, що містить теоретичні відомості про відмінності усної промови та письмового звернення оратора. Для цього поєднайте вид виступу (усна промова чи письмове звернення) та його ознаки.

1) Спосіб кодування:

- вимовляється, звучна, виражена звуками;
- видима, написана;

2) механізм виникнення:

- часто піддається редагуванню, удосконаленню;
- мова спонтанна, тому потребує тренувань швидкості реакції, автоматизму при синтаксичному конструюванні;

3) механізми сприйняття:

- сприймається в момент мовлення;
- осмислюється під час читання, тобто сприйняття триває в часі;

4) граматичні та лексичні особливості:

- чітко добираються слова, переважають здебільшого книжкова лексика, складні розгорнені пропозиції, пасивні конструкції;

простежуються повтори, переважають неповні та прості речення. Відома обмежена кількість слів, які входять до одного речення в такому виступі/

■ промові: від п'яти до дев'яти;

- види норм:

80. висуваються орфоепічні вимоги;

81. орфографічні, пунктуаційні та каліграфічні;

- виражальні можливості:

82. володіє засобами звукової виразності, відрізняється багатством інтонацій, наявністю пауз і логічних наголосів. Окрім того, вона може супроводжуватися жестами та мімікою;

83. розділові знаки, лапки, шрифтові виділення компенсують менші можливості експресивності тексту.

IV. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИБЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ Риторичний практикум

27. Об'єднайтеся в групи й з'ясуйте:

84. чому виникає страх перед аудиторією;

85. чому учні перестають слухати пояснення вчителя;

86. як розіграти ситуацію «Ваше прізвище наголосили неправильно», «Збори затягнулися, а вам необхідно виголосити свою промову», «Під час зборів зламався мікрофон».

Лабораторія юного оратора

28. Ознайомтеся з пам'яткою «Як підтримувати сталу увагу слухачів». На основі текстів, які пояснюють вибір професії особистістю, зробіть висновок про те, усною промовою чи письмовим зверненням вони є. Запропонуйте мовцю, що проголошує один із цих текстів, поради, як підтримувати сталу увагу слухачів.

Як підтримувати сталу увагу слухачів

- Уявіть себе на місці слухачів. Висловлюйте цікаві для них думки. Для підтвердження положень своєї промови використовуйте цікаві факти, цитати, художні засоби. Вдало жартуйте, не використовуйте примітивний (так званий «плоский») гумор.
- Ваша промова вже із самого початку має переконати слухачів, що ви раді нагоді виступити, не плануєте затягувати свій виступ. Дивіться людям у вічі.
- Використовуйте паузи. Згадайте про прийом рамки тиші навколо речення: виділена таким чином теза запам'ятається особливо.
- Контролюйте мовлення щодо вживання слів-паразитів чи бурчання «е-е-е», коли потрібна невелика пауза, щоб зосередитись. Краще трохи помовчіть.
- Пам'ятайте, що емоції підсилюють сказане.

Крок до ЗНО

29. Прочитайте текст. Зверніть увагу на аргументи, наведені на підтвердження авторської позиції. Ви можете наводити їх у власному висловленні.
30. Які засоби мовного вираження промови використано в тексті?
31. Випишіть з тексту синоніми до слова *реклама*.

МІЙ ВИБІР — ПРОФЕСІЯ РЕКЛАМІСТА Життя сучасного інформаційного суспільства неможливе без реклами. Та скільки разів кожен із нас дратівливо морщився від примітивного ролика чи зображення на білборді? І цей негатив сприйняття інформації про товар чи послугу підсвідомо переносимо й на анонсований продукт. А буває й інакше:

під час короткого рекламного перепочинку при перегляді улюбленої телепередачі, коли поспішаєш дещо зробити, ураз зупиняєшся, забувши про наміри, даруєш собі задоволення переглянути міні-шедевр індустрії промоушн. А опісля виникає відчуття: чому цей рекламний продукт зробила не я?

Я впевнена: якщо у твоїй голові рояться такі думки, якщо помічаєш майже ідеальні й недосконалі роботи «рушія торгівлі», якщо прагнеш до самовдосконалення й бачиш своє майбутнє, пов'язане з рекламним бізнесом,— ти маєш стати рекламістом (фахівцем зі зв'язків із громадськістю).

Мені шістнадцять. Означена тематика захоплює мене й спонукає до роздумів про те, як фахові навички рекламіста сприятимуть моїй самореалізації.

По-перше, це чудовий шанс виявити креативність у професійній діяльності. Переконана: життя має яскраві фарби, треба лише вміло налаштувати співрозмовника на позитив. І тоді стають майже непомітними заклики рекламодавців, які спонукають купити той чи інший товар чи послугу, не виникає дратівливості, а отже, інформація, яку клієнт хоче продати, подана таким чином, щоб споживач нею зацікавився. Маю деякий досвід такого креативного викладу думок: мій блог для дівчат-підлітків рясніє коментарями ровесниць і має близько п'ятисот активних читачів.

По-друге, переконана, що багатогранність фаху рекламіста дозволить мені виявити найкращі чесноти: відповідальність, організованість, надійність, самостійність, ініціативність, енергійність, здатність до творчості. Не менш важливий і розвиток комунікативних навичок. Над цим працюю уже сьогодні. Маю досвід тривалої участі в кулінарному шоу на всеукраїнському телеканалі. Мене цікавить порівняно новий напрям паблісіті — реклама в соціальних мережах. Як майбутній фахівець зі зв'язків із громадськістю усвідомлюю значимість соціальної реклами, яка спонукає задуматись, а якщо виникли міркування — значить реклама знайшла свого споживача. Шукаю натхнення для творчості, відвідуючи фестивалі, виставки; захоплююся лаконічною грацією й привабливістю рекламних плакатів різних часів як об'єкта мистецтва.

А ще мрію, що моя фахова робота буде помічена на фестивалі реклами і комунікацій «Каннські леви».

Мистецтво переконувати

- Підготуйте виступ «Чому я хочу стати...», умотивувавши свій вибір професії.

· **ПІДСУМОК УРОКУ**

87. Сьогодні на уроці я дізнався (лася), що...
88. Здобуті знання мені знадобляться, щоб...

· **ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ**

89. Повторіть теоретичні матеріали.
90. Виконайте вправу за підручником.